

Onze Vogels

56e jaargang no.12, december 1995

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

De

ssel

De Spreeuw, een geboren imitator

Tekst en foto's: Peter Otten

Van oorsprong is de spreeuw (*Stumus vulgaris*) een uiterst schuwe bosbewoner. De mens kapte echter een groot deel van de bossen en voor de spreeuw werd het buigen of barsten. Het werd buigen. Geholpen door zijn enorme vindingrijkheid paste hij zich aan en werd een succesvolle cultuurvolger.

Eeuwen geleden dus bewoonde hij uitgestrekte bossen. Hij voedde zich met wat het bos aan voedsel voortbracht: rupsen en andere kleine dieren enerzijds en vruchten en bessen anderzijds. Het nest werd gebouwd in holten in bomen, overgenomen van of veroverd op spechten.

Daar kwam een einde aan, althans grotendeels. De uitgestrekte cultuurstrepen gaven voedsel in overvloed en de spreeuw leerde zich in leven te houden met emelten, ritnaalden, slakjes en - nog steeds - rupsen en na de broedtijd werd dit menu aangevuld met bessen en vruchten. Dit laatste tot groot ongenoegen van de fruitelers en met name de kersentelers. Men waagde het zelfs de spreeuw als schadelijk te bestempelen, met alle gevolgen van dien. Ten onrechte. Geen enkel dier is alleen nuttig of schadelijk; het is zowel het een als het ander en bij de spreeuw weegt

het nut ruimschoots op tegen de veroorzaakte schade.

Op het platteland vinden we enkele paren per honderd hectaren, maar in de steden kan het voorkomen, dat er 1500 paren op dezelfde oppervlakte leven. In Nederland broeden naar schatting 725.000 paar spreeuwen. Hiermee is de spreeuw een broedvogel, die talrijk voorkomt. Zuid-Flevoland is als broedgebied nog nauwelijks gekoloniseerd. Dit houdt verband met het nog te jonge bomenbestand en dus met het ontbreken van geschikte natuurlijke nestplaatsen. Ook de moderne boerderijen zijn maar weinig toegankelijk.

De nesten vindt men in holten van bomen, onder daken en in nestkasten. In de steden is de afstand tussen twee nesten meestal meer dan tien meter. Het legsel bestaat gemiddeld uit vijf eieren. Men zou dit een modaal

legsel kunnen noemen, maar alles tussen drie en zeven eieren is mogelijk. Vijf eieren is niet voor niets het gemiddelde: grotere legfels leveren lichtere vliegvlugge jongen op met minder overlevingskansen en kleinere legfels dragen op de duur onvoldoende bij tot instandhouding van de soort. De eieren zijn, merkwaardig voor een halebrouder, niet wit, maar licht blauwgroen. Ze zijn aanvankelijk niet gespikkeld, maar na verloop van tijd blijken er wel stippen op te zitten. Onderzoek heeft uitgewezen, dat deze veroorzaakt worden door bloedingen ten gevolge van steken van de luisvlieg. De eieren komen na dertien dagen uit. Het modale aantal jongen bedraagt vier; het laatste jong heeft weinig overlevingskansen; als het een dag later uitkomt zijn de andere jongen bijna verdubbeld in gewicht. De jongen vliegen na 21 dagen uit.

De bioloog Joost Tinbergen ontdekte, dat de keuze van het voedsel voor de jongen steeds een compromis inhoudt: er wordt enerzijds gezocht naar hoogwaardig voedsel zoals rupsen, die betrekkelijk moeilijk te bemachtigen zijn, en anderzijds naar voedsel van mindere kwaliteit, zoals emelten, die gemakkelijk te vinden zijn. Voert de spreeuw uitsluitend rupsen, dan verhongeren de jongen en voert hij uitsluitend emelten, dan komen de jongen om in hun te dunne ontlasting.

De hofmakerij, inclusief het aanbieden van gele bloemen door het mannetje, begint in april. De snavel van de man is dan kanariegeel. Een groot deel van de dag wordt doorgebracht met zingen. Spreeuwen hebben een uitgebreide vocabulaire en zijn in staat, allerlei geluiden na te bootsen, zoals de roep van andere vogels, het

blaffen van honden, het knarsen van scharnieren. Als huisdier leren ze ook uitgebreid praten. Het vrouwtje zingt ook, maar niet zo fanatiek.

In Nederland wordt het eerste ei met grote nauwkeurigheid gelegd rond de twintigste april. Deze hoge mate van synchroniseren bij een kolonie spreeuwen is uitermate doeltreffend. De jongen vliegen in dezelfde week uit, verdwaalde jongen worden geadopteerd en de jongen zijn allemaal rond dezelfde tijd (drie weken later) zelfstandig.

De tijd is dan krap voor een tweede broedsel, want de rui en dus het einde van het broedseizoen valt vlak na de laatste dag. In normale jaren begint 60 % aan een tweede legsel, maar droge zomers verhinderen dit gedeels.

Er zijn ook zogenaamde tussenbroedsels bekend. Deze zijn meestal van verstoorde vogels of van eerstejaarsvogels, zeg maar beginnelingen. Vrouwtjes broeden het eerste jaar meestal wel, maar mannetjes slagen er gewoonlijk niet in het eerste jaar aan de bak te komen. Onderzoek heeft uitgewezen, dat de sexratio hoogst merkwaardig ligt: er zijn bijna tweemaal zoveel mannetjes als wijfjes.

De jongen lijken in kleur nauwelijks op hun ouders: ze zijn effen grijs. Ze ruiën het eerste jaar al het gehele kleed. Het volwassen kleed vertoont, naast prachtig iriserende kleuren in paars en groen, ook de zogenaamde "druppels", de vullitte toppen van de kleine veren. Druppels van jonge vogels zijn groter en wijfjes hebben weer grotere dan mannetjes. Door slijtage verdwijnen de druppels geheel of gedeeltelijk en dan, in het voorjaar, heeft de vogel inderdaad een prachtkleed.

Spreeuwen slapen buiten de broedtijd in soms indrukwekkende aantallen in mais, net, betrekkelijk jonge bossen en zelfs op het centraal station in Amsterdam.

Alvorens op stok te gaan, verzamelen ze zich in meer of minder grote groepen in de buurt van de centrale slaapplek: Christopher Feare, een Engelse bioloog, die spreeuwen uitvoerig bestudeerde, berekende hoeveel voedsel spreeuwen vóór het slapengaan nog inslaan om daar tijdens de nacht op te teren. Hij constateerde, dat spreeuwen zo'n twintig minuten fourageren in die tijd. Eén spreeuw eet dan elke vijf minuten één gram voedsel. We kunnen nu berekenen, hoeveel 500.000 spreeuwen dan nog even opeten, namelijk 2.000 kg, oftewel twee ton!

Het voedsel bestaat dan voornamelijk uit schadelijke insecten, zoals emelten en ritnaalden. De veeboer mag hier blij mee zijn.

Kersentelers zijn niet zo blij met de vraatzucht van spreeuwen. Er is echter iets merkwaardigs aan de hand. Spreeuwen eten graag rijpe kersen. Nu zijn niet alle kersen op dezelfde tijd rijp. Het aantal kersenplukkers is slechts ten dele aan te passen aan de hoeveelheid rijpe kersen. Midden in het seizoen, als de meeste kersen rijp zijn, komt men plukkers tekort. De schade is op dat tijdstip dan ook veel groter dan vroeg en laat in het seizoen. De schade zou dus te beperken zijn door voldoende plukkers op de juiste tijd in te zetten.

De bovengenoemde slaapplek-schappen kunnen enorm groot zijn. In Noord-Brabant, in de Peel, heb ik

eens een slaapplek gezien met minstens één miljoen spreeuwen. Als vlak voor het slapengaan de spreeuwen hun prachtige, golvende vliegformaties lieten zien, verlieten de automobilisten de nabijgelegen autoweg om te kijken, wat dat voor donkere wolken waren. Dit schouwspel was bij mooi en rustig weer wel een half uur lang te zien.

In het bos, waar deze vogels slapen, stonk het afschuwelijk. De mest en kadavers stapelden zich een halve meter op. Takken zo dik als een pols waren afgebroken.

Na twee winters was het bos dood en werd het gerooid.

De spreeuwen zijn naar elders vertrokken. Ik heb ook wel eens een wat kleiner gezelschap in een perceel mais zien slapen. De mais was na enige tijd onbruikbaar, want het lukte niet, de spreeuwen te verjagen.

De spreeuw heeft buiten zijn oorspronkelijke verspreidingsgebied (dit is Europa en West- en Midden-Azië) al of niet op eigen kracht de volgende gebieden gekoloniseerd: Zuid-Afrika, de Verenigde Staten van Amerika en Nieuw-Zeeland. Van de kolonisering van de Verenigde Staten weet men wat meer. In New York broedden in 1891, na enkele mislukte invoerpogingen vanuit Europa, 60 spreeuwen. In de tachtig jaren die hierop volgden werd de spreeuw de belangrijkste vogel in Noord-Amerika, van het arctische deel van Alaska tot het subtropische Mexico. Feitelijk een ecologische ramp, want de inheemse lijsterachtigen en pestvogels namen aanzienlijk af. Ook halebrouwers kregen geduchte concurrentie.

Een spreeuw heeft, als we de herfst als peildatum nemen, 50 % kans dat hij een jaar later nog leeft en het maakt dan niets uit of het een jonge dan wel een oudere spreeuw betreft. Hoewel ze zestien jaar oud kunnen worden, is de gemiddelde levensduur te stellen op 1,4 jaar. De belangrijkste predator is de sperwer. Jonge spreeuwen lijden vaak erg aan luchtpijpwormen en ook de luisvlieg, al eerder genoemd, is een lastige parasiet.

Bij ons is de spreeuw, vooral in het westen van het land, standvogel. In herfst en winter komen er veel soorten uit Oost- en Noord-Europa bij. Onze vogels trekken gedeeltelijk weg naar België, Frankrijk en vooral naar de zuidelijke helft van Groot-Brittannië. De trek begint al in de nazomer en eindigt goeddeels in november.

Spreeuwen die de Noordzee oversteken, vliegen tot 900 meter hoog, terwijl de vliegsnelheid ligt tussen 70 en 110 km per uur. Zeetrek vindt ook 's

dus vroeg en ondiep zaaien de beste oplossing, die de meeste voordelen in zich verenigt.

In de zomer zien we, op warme, windstille dagen, spreeuwen vaak jagen op vliegende mieren. Deze vormen een uitstekend voedsel, vooral de vliegsieren van de mieren bevatten goede eiwitten. Overigens weten ook zwaluwen en kokmeeuwen dan heel goed, waar ze zijn moeten. Men heeft in boomgaarden alles geprobeerd om spreeuwen het leven zuur te maken: netten om de bomen, een afgerichte sperwer (niet in Nederland), zelfs dynamiet is gebruikt. Met dit laatste middel zijn in België, overigens in strijd met de E.G.-vogelrichtlijnen, miljoenen spreeuwen opgeblazen. Helaas waren dit de verkeerde vogels. De kersendieven waren dan al lang naar elders vertrokken. Of zo'n rigoreuze ingreep, die bovendien niet erg selectief werkt, op de duur echt resultaat heeft, valt te betwijfelen. Verliezen worden kennelijk heel vlot weer aangevuld. Men heeft wel resultaat gehad met de elektronisch versterkte angstschreeuw van de spreeuw. Spreeuwen blijken daar zelfs op de lange duur een gruwelijke hekel aan te hebben.

nachts plaats en dan altijd hoog: de zogenaamde stille of verborgen trek. In Engeland is door de eerdergenoemde Christopher Feare uitgebreid onderzoek verricht naar schade aan wintergraan. Diepzaaien geeft de spreeuw weinig kans, maar de planten zijn dan niet erg resistent tegen de tarwevlieg. Bij ondiep zaaien is dat dus net andersom. Laat zaaien geeft veel spreeuwenschade, maar minder schade door de tarwevlieg. Vroeg zaaien levert een betere opbrengst op. Alles bij elkaar genomen blijkt al-

Bij de foto's:

1. Spreeuwen op slaapplek in mais.
2. Twee poppen in winterkleed. Let op de oogring!
3. Man in april, zingend bij de nestplaats.
4. De predator bij uitstek: de sperwer (man).
5. Spreeuwen voor de pot, nu historie.
6. Jonge spreeuw in grijs kleed. Ondergrond-foto: Slaapplek van ongeveer 1 miljoen spreeuwen.

De Spreeuw als volièrevogel

Tekst en foto's: Peter Otten

Zonder twijfel is onze inlandse spreeuw een uiterst charmante volièrevogel. De meeste eigenschappen die we van een ideale volièrevogel kunnen wensen, zijn zeker in deze vogel verenigd. Men kan zich dus eigenlijk nauwelijks meer wensen. Helaas is er één maar: spreeuwen zijn niet eenvoudig te kweken.

Indertijd liep ik in België tegen een aantal spreeuwen aan, die in eerste instantie voor de pot waren bedoeld. Ze moeten een lekkernij zijn, maar ik kan dat niet uit eigen ervaring beamen. Bedoelde vogels ontsprongen dus de dans en ze belandden in mijn volièrre en niet in de braadpan. Ze pasten zich snel aan de nieuwe omstandigheden aan en ze leerden mij al gauw kennen als de bringer van eten, want de liefde gaat ook bij spreeuwen door de maag. Meelwormen waren het voedsel dat ze het liefst hadden. Na enig geëxperimenteerden ze afmestkorrel voor braadkuikens. Dit bijel het stapelvoedsel en het werd aangevuld met eivoer, meelwormen en een enkele huiskraak. Voordopig had ik geen kweekplannen. Dat kwam pas later.

Het meest opvallende aan de spreeuw is, dat hij bijna altijd zit te zingen. Er zijn ongetwijfeld vogels, die een welluidender lied ten gehore brengen, zoals de zanglijster en de merel, maar daar staat tegenover, dat de spreeuw veel vaker zingt - zelfs de pop zingt, zij het niet zo fanatiek - en dat hij allerlei geluiden leert na te bootsen, zelfs de menselijke stem. Hij blijft, in tegenstelling tot andere vogels die geluiden imiteren, steeds wat nieuws bijleren, zelfs op hoge leeftijd. Deze aangeleerde geluiden worden ingebouwd in de zang. Zodoende zingt elke spreeuw anders.

De volièrre waarin ze kwamen was 3 x 2 x 1 m (xhxb). De achterkant was dicht (muur) en de achterste helft was afgedekt met polyester golfplaat. Gevoerd werd voor, door een luik. Achterin hing ik, veel later, een nestkast

(15 x 15 x 30 cm hoog) met een gat van 6 cm doorsnee. Eind maart begon de man met nestmateriaal te sjouwen. Hooi en ook lijn droog gras en bladeren vormden de hoofdmoot, later ook zachte kippeveren. Tussen het nestelen door zong de man dat het een lust was en joeg nu en dan niet al te zachtzinnig achter de pop aan. Beide vlogen in en uit, maar ze sliepen niet in de kast.

Half april was er dan het eerste ei; prachtig licht blauw-groen. In totaal werden er vijf eieren gelegd. Vanaf het voorlaatste ei begon de pop te broeden, afgelost door de man, en twaalf dagen later was het grootste deel van het legsel uit. Dit leek me bijzonder kort, maar later bleek dit inderdaad altijd zo te zijn. Het voer was meteen een probleem. De ouders voerden met zichtbare tegenzin meelwormen, uitgezonderd witte, en levende maden. De jongen groeiden zeer matig en na een week ging er één jong dood. Een dag later weer één en toen besloot ik het verder maar eigenhandig te doen. Ik voerde eivoer, met water verdund tot vrij dun-

ne pap. Een paar dagen later zagen de jongen er blakend uit en ze groeiden als kool. Na twee weken nam het gewicht niet meer toe, en verschenen de veren. Toen ze drie weken oud waren, verlieten ze het "nest". Enkele dagen later aten ze meelwormen, een week later ook rul eivoer en weer een week later ook korrels. De jongen bleven uitermate tam. Ze bleven meelwormen uit de hand eten, ook later. Het verenkleed was egaal grijs, alleen de randjes van veren waren bruin. De ver-

huizing naar een buitenvolièrre was ook geen probleem. Wel doken ze vele malen per dag in bad en daardoor was het water al gauw erg vuil. Ze leerden echter snel drinken uit een hamsterfles met nippel. In de nazomer begon een volledige rui en daarna zagen de vogels er ongeveer uit als hun ouders, alleen de vuilwitte vlekken waren groter en de bovenkant van de kop was niet zo zwart. Er was één man bij, dit was te zien aan het pikzwarte oog, de twee andere hadden een duidelijk vuilgele ring in het oog en de druppels waren aanmerkelijk groter. Om deze laatste reden besloot ik de man teritoot te stellen. Iedereen vroeg zich af, wat het voor een vogel was. Mede door zijn zelfbewuste presentatie werd hij op de afdelingstentoonstelling beste Europese vogel.

Jaren later kwam ik door omstandigheden in het bezit van een bruine spreeuw pop en erbij behorende splitman. De kweek werd helaas geen al te groot succes. De man mikte alle eieren er meteen uit. Dit was nieuw voor mij. Merkwaardig genoeg lagen de eieren vaak ongebroken op de

8

9

10

grond. Om een lang verhaal kort te maken: toen het tweede legsel geproduceerd was, was het eerste ei voor de man en de rest voor mij, want ik sloot hem op in een aangrenzende volière. De pop broedde de eieren keurig alleen uit. Wat het voer betreft, was ik inmiddels wijzer geworden. Ik voerde gekookte maden met wat gistocal erop en vrij nat eivoer, met véél ei en weinig broodmeel en wat gekookte groente erdoor. De jongen groeiden volgens het boekje. Later werd ook kattevoer uit blik gevoerd en dit alles in grote hoeveelheden. De man heb ik er niet meer bijgelaten. De jongen werden na twee weken verder met de hand grootgebracht. Ik hield een bruine man, een bruine pop en een splitman over. Ook bij de bruine spreuwen bleek de man de beste tentoonstellingsvogel.

Inmiddels was er een andere mutant ontstaan en na veel moeite slaagde ik erin een splitman te bemachtigen. Deze man werd gepaard aan een bruine pop. Sommige jonge mannen waren duidelijk lichter dan een normale spreeuw. Ze bleken split te zijn voor beide kleuren. Later kweekte ik uit zo'n man een zéér lichtbruine pop, als melkchocolade. Dit was natuurlijk geen nieuwe mutatie, maar een nieuwe combinatie van bruin en pastel: een bruinpastel.

Door ruilen en aankoop kwamen er steeds nieuwe kleuren bij: een witte zwartoog, een nog lichtere pastel, een bijna witte vogel met zwarte ogen (een feo?), en ook een bonte spreeuw. Ik heb inmiddels ook splitten voor opaai, maar of ik daar ooit een opaai uit fok is nog een vraag. Wel heb ik een opaai gezien, de vader van mijn splitten, en ik vind hem een echt juweeltje: alle tinten zilver zijn bij deze vogel zichtbaar. Er is in de toekomst dus nog veel te doen.

Inmiddels mag de spreeuw in Nederland een gedeelte van het jaar niet meer vrij gehouden worden. Hij moet vanaf 1 maart '95 geringd zijn. De ringmaat is vastgesteld op 4,5 mm, dat is héél geschikt. Men moet echter vroeg ringen: de vierde dag is meestal het geschiktst, want de jongen groeien in het begin zeer snel. Een reepje leukoplast om de ring is wel aan te bevelen. Stalen ringen zijn beter dan aluminium, want de laatste zijn na enkele jaren niet meer te lezen en spreuwen kunnen behoorlijk oud worden.

Nu het kweken met spreuwen wat meer routine is geworden, blijkt ook het voer geen probleem meer te zijn. De eerste dagen geef ik gemalen maden uit de diepvries. Ik maal die kort

ysel

De

en bestrooi ze met gistocal. Ook (gekookte) meelwormen uit de diepvries kunnen al meteen vanaf het begin gevoerd worden, als ze op dezelfde manier behandeld zijn. Na een week geef ik krekels (niet gekookt), eerst levend en dan, als de vogels ze hebben leren eten, ook uit de diepvries. Ge-weekte kattenbrokjes worden later ook wel gevoerd.

Sommige mannen blijven de eieren steeds uit het nest gooien. Dit is deels erfelijk, dus het is er wel uit te fokken, maar verveling is de voornaamste aanleiding. Een flikke bak hooi, met daarin meelwormen, voorkomt vaak veel ellende. De enige, radicale oplossing is de man op te sluiten, bijvoorbeeld in een tentoonstellingskooi of in een aangrenzende voliëre. Men is dan echter verplicht, de jongen met de hand groot te brengen vanaf de tiende dag ongeveer. Of men moet de nestkast weghalen om de pop te belleten opnieuw te leggen, waardoor ze de jongen niet meer zou voeren. Hoe groter de voliëre, hoe kleiner de problemen, dat is in ieder geval zeker.

Spreeuwen kweken is een uitdaging, spreeuwen houden een genoegen, ook als het er maar één is. Een eenling is acht geen zielepoot, als we hem in zijn waarde laten en er vaak mee bezig zijn. Waar men ook voor kiest, aan de spreeuw is een hoop genoegen te beleven.

Literatuur:

- * Christopher Feare: The Starling. Oxford University Press 1984.
- * Hugh Gallagher: De Spreeuw. Het Spectrum, Utrecht/Antwerpen, 1978.
- * St.Cramp e.a. Vol. VIII. Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa, Oxford, O.V.P. 1994, p.238 e.v.

Bij de foto's:

- 7. Wit met zwarte ogen, een recessieve mutatie.
- 8. Bruin-pastel, een combinatie van twee factoren.
- 9. Bruin, geslachtsgebonden mutatie.
- 10. Een extreme pastel, bijna al het pigment is weg, een recessieve mutatie.
- 11. Pastel, geslachtsgebonden mutatie.
- 12. Bont.
- 13. Telkens dezelfde veer, van alle tot nu toe bekende mutaties en combinaties ervan. Van wildkleur tot wit.
- 14. Zie voorplaat. Wildkleurige spreeuw in het vroege voorjaar.

11

12

13

osel

De

Grasparkieten

A. van Kooten

DE VOEDING VAN DE GRASPARKIET

Uit (eigen) ervaring weet ik, dat artikelen over voeding niet altijd uitnodigen tot aandachtig lezen. Toch is naar mijn mening kennis over de voeding van grasparkieten (en natuurlijk ook van andere vogels) erg belangrijk. Voor de vogels kan het immers van levensbelang zijn. Vanwege de lengte zal het artikel over de voeding in vier delen worden gepubliceerd.

DEEL 1

Een goede voeding is van belang voor de gezondheid, groei, ontwikkeling, prestatievermogen en het nageslacht van de grasparkiet. De kweker/liefhebber zal dan ook op de hoogte moeten zijn van de eisen, die aan een goede voeding worden gesteld. Hij of zij is het immers, die de keuze van de voeding voor de grasparkiet zal maken. Een goede voeding is een voeding waarin, in de juiste hoeveelheden, alle stoffen voorkomen die het grasparkietenlichaam nodig heeft.

Een aantal voedingsstoffen is onontbeerlijk voor de grasparkiet. Het zijn eiwitten, vetten, koolhydraten, water, mineralen en vitaminen. Afhankelijk van de functie die deze voedingsstoffen in het lichaam vervullen, worden ze onderscheiden in **bouwstoffen**, **brandstoffen** en **beschermende stoffen**.

Bouwstoffen zijn stoffen, die de grasparkiet nodig heeft voor de opbouw, wederopbouw en het herstel van de weefsels en cellen van z'n li-

chaam. Van de voedingsstoffen worden de eiwitten, mineralen en water gerekend tot de bouwstoffen.

Brandstoffen zijn stoffen, die de grasparkiet onder andere nodig heeft voor het in stand houden van z'n lichaamstemperatuur. Daarnaast leveren brandstoffen de energie, die nodig is voor spierarbeid, zoals bijvoorbeeld voor het vliegen. Van de voedingsstoffen worden de vetten, koolhydraten en eiwitten gerekend tot de brandstoffen.

Beschermende stoffen zijn stoffen, die ervoor zorgen, dat alle lichaamsprocessen goed kunnen verlopen. Van de voedingsstoffen worden de vitaminen en mineralen gerekend tot de beschermende stoffen.

Beginnende bij de bouwstoffen, zullen we als eerste de eiwitten bespreken. Eiwitten zijn zeer groot en opgebouwd uit een groot aantal kleine moleculen, de zogenaamde aminozuren. Doordat eiwitten zo groot zijn, moeten ze, alvorens ze in het grasparkietenlichaam kunnen worden opgenomen, afgebro-

	iso	leu	lys	met	cys	m+c	fen	tyr	f+t	thr	try	val	arg	his
Boekweit	4,0	6,3	5,4	1,9	2,4	4,3	4,6	3,0	7,6	3,9	1,7	5,4	9,4	2,4
Millet/gierst	4,0	11,5	1,8	2,7	1,8	4,5	5,3	3,7	9,0	3,1	1,2	5,4	3,7	2,1
Haver	3,9	7,0	3,6	1,5	2,5	4,0	4,8	3,6	8,4	3,4	1,3	5,4	6,5	2,1
Hennep	4,4	7,7	2,7	2,2			5,8			3,8	1,5	6,3	5,0	3,9
Negerzaad	4,3	6,2	3,7	2,1	2,2	4,3	4,3	2,5	6,8	3,5	1,5	5,4	8,5	2,2
Padi	3,8	7,0	4,7	2,0	2,0	4,0	4,5	3,8	8,3	4,0	1,0	6,0	7,9	2,5
Witzaad	4,0	6,6	2,0	1,3			5,4	2,3	7,7	2,3	1,9	3,4	5,1	2,1
Zonnepitten	4,4	6,5	3,4	2,2	1,7	3,9	4,5	2,6	7,1	3,6	1,4	5,0	8,1	2,4
Saffloorpitjes	4,8	7,3	3,7	1,1	1,6	2,7	4,2	2,8	7,0	3,6		5,7	10,1	2,8
Lijnzaad	4,3	6,0	3,7	2,0	1,9	3,9	4,6	2,7	7,3	3,8	1,8	5,2	9,1	2,1
Ei	6,7	10,8	7,7	4,1	3,5	7,6	6,6	5,3	11,9	6,3	2,0	8,2	7,4	3,0
Grondnoten	3,5	6,6	3,3	1,1	1,3	2,4	5,5	4,0	9,5	2,7	1,0	4,2	11,3	2,2
Melkpoeder	5,6	9,8	7,8	2,6	0,9	3,5	4,8	5,0	9,8	4,6	1,3	6,9	3,6	2,8
Referentiewaarde	3,8	7,0	5,0	2,0	1,6	3,6	3,5	3,0	6,5	3,5	1,0	4,3	6,9	2,0

Tabel 1. % Aminozuur in het eiwit van verschillende zaden en andere voedingsmiddelen

iso = isoleïne	tyr = tyrosine
leu = leucine	f+t = fenylalanine + tyrosine
lys = lysine	thre = threonine
met = methionine	try = tryptofaan
cys = cystine	val = valine
m+c = methionine + cystine	arg = arginine
fen = fenylalanine	his = histidine

ken worden tot de al eerder genoemde aminozuren. Aminozuren kunnen namelijk wel zo in het parkietenlichaam worden opgenomen.

Er zijn 29 verschillende soorten aminozuren bekend, waarmee een niet te tellen hoeveelheid eiwitten kan worden opgebouwd. Eén en ander is te vergelijken met de letters van het alfabet, waarmee we immers een oneindig aantal woorden kunnen samenstellen. Nadat de eiwitten in het grasparkietenlichaam zijn afgebroken, worden ze dus ook weer in het lichaam opgebouwd. Er zijn echter 10 aminozuren, die het grasparkietenlichaam niet zelf kan maken, c.q. kan opbouwen en die dus beslist in de voeding aanwezig moeten zijn.

Deze noodzakelijke aminozuren worden de essentiële aminozuren genoemd. Tot de **essentiële aminozuren** worden gerekend:

1. **ARGININE.** Arginine is een belangrijke bouwstof van het veereiwit en dus gedurende het gehele leven van de grasparkiet noodzakelijk. Een tekort aan arginine kan leiden tot verenplukken van de jongen door de ouder vogels (met name de pop).
2. **HISTIDINE.** Histidine is nodig voor de groei en de eivorming.
3. **ISOLEUCINE.** Een gekrulde tong is een uiting van een tekort aan isoleucine.
4. **LEUCINE.** Een tekort aan leucine veroorzaakt gedraaide veren. Ook kan een tekort aan leucine afwijkingen aan de tong veroorzaken.
5. **LYSINE.** Lysine vormt een onderdeel van het veerpigment. Een tekort zal dus een gebrekkige veerpigmentatie bij de grasparkiet tot gevolg hebben.
6. **METHIONINE.** Een tekort aan dit aminozuur geeft een slechte bevedering te zien.
7. **FENYLALANINE.** Fenylalanine kan tyrosine vervangen en, samen met jodium, zorgen voor de vorming van het schildklierhormoon thyroxine.
8. **THREONINE.** Threonine is o.a. nodig voor de eivorming.
9. **TRYPTOFaan.** Tryptofaan kan nicotinezuur, een vitamine uit de B-groep, vervangen.
10. **VALINE.** Valine is zowel voor jonge als voor volwassen vogels noodzakelijk voor de vorming van lichaamseiwit.

Een tijdelijk tekort aan één van bovenstaande aminozuren zal de vorming van lichaamseiwit doen staken. Een blijvend tekort zal uiteindelijk de dood van de vogel tot gevolg hebben. De essentiële aminozuren zullen dus in het voer van de grasparkiet aanwezig dienen te zijn. Zaadmengsels, hoe goed ook samengesteld, kunnen de behoefte aan essentiële aminozuren niet dekken. Daarnaast is uit onderzoek gebleken, dat de hoeveelheid eiwit in de voeding van de grasparkiet rond de 20 % hoort te zijn. Een mengsel van uitsluitend zaad geeft een hoeveelheid van ca. 15 %, hetgeen dus duidelijk onvoldoende is. Toevoeging van extra eiwitten is dus noodzakelijk. Dierlijke bronnen zijn rijker aan essentiële aminozuren dan plantaardige. Het is dus erg belangrijk, dat de grasparkiet ook dierlijke eiwitten tot z'n beschikking heeft. In z'n natuurlijk leefmilieu in Australië, zo hebben onderzoekers vastgesteld, eet de grasparkiet ook regelmatig insecten.

Een menu van vlees, melk en eieren (eivoer!) zal dan ook een grote hoeveelheid eiwitten (en essentiële aminozuren) opleveren. Het dagelijks verstrekken van een goed krachtvoeder, waarin de essentiële aminozuren in de juiste verhoudingen voorkomen, is een goede manier om aan de eiwitbehoefte van de grasparkiet tegemoet te komen.

Gezien het belang van de essentiële aminozuren in de voeding, is in tabel 1 het aminozurenpatroon in het eiwit van verschillende zaden weergegeven. Het referentieaminozurenpatroon geeft aan, wat de grasparkiet nodig heeft in de voeding.

Naast het feit, dat eiwitten gerekend worden tot de bouwstoffen, spelen ze ook een rol bij de energiebehoefte van de grasparkiet. Dit is de reden, waarom de eiwitten ook tot de brandstoffen worden gerekend.

Tot zover deel 1 over de voeding van de grasparkiet. In deel 2 zal worden ingegaan op het belang van mineralen, vetten en koolhydraten in de voeding van de grasparkiet.

A. van Kooten
Spaarbankweg 2
9909 BN Spijk (Gron.)

KALENDER 1995

De Goudvink

Het schrijven van dit stukje is voor mij dit keer een "makkie". Ruim tien jaar geleden prijkte deze Goudvink ook op het kalenderblad: januari 1985. Er is echter wel iets veranderd. Volgens de "Atlas van de Nederlandse broedvogels" schommelde het aantal broedparen tussen 4000 en 5000. De recentere "Atlas van de Nederlandse vogels" schat het aantal broedparen nu op 15000 - 20000. Het talrijkst zijn ze in het midden en oosten van ons land.

Hun nesten kan men vinden in bossen, parken en tuinen. Nu eens zijn het iele bouwseeltjes, dan weer stevige gevallen van takjes, stengels, mossen en korstmossen. De nestkom wordt bekleed met haren, wol en soms met wat veertjes. De vier tot zes eitjes zijn groenachtig blauw met paarsbruine vlekjes, die vaak het dichtst opeen staan aan de stompe pool. De eieren worden vóórnamelijk door de pop uitgebroed in ca. 14 dagen. Pa zorgt inmiddels, dat het zijn eega aan niets ontbreekt. De jongen vliegen na een week of twee uit. Doorgaans wordt een tweede legsel geproduceerd en soms zelfs een derde.

De roep van de Goudvink is een tamelijk zacht fluitend "duuuuu"; het gezang is een mengsel van kwelende geluiden, die doorspekt zijn met krassende toentjes. (Probeer dat maar eens fonetisch weer te geven!)

Goudvinken hebben een groot verspreidingsgebied. Ze komen niet alleen voor in Europa, maar ook in noord- en midden-Azië, oostwaarts tot de Grote Oceaan, zij het dan ook in diverse ondersoorten. De in het noorden broedende vogels trekken 's winters naar zuidelijker oorden.

Ik wens u een voorspoedig en vooral gezond 1996 toe.

Meindert de Jong

De
 sel

De

ZO KWEEK IK TARANTA'S

Eerst even voorstellen: de man is overwegend groen, met een rood voorhoofd en een rode oogrand, de snavel is lakrood. Het einde van de staart en de vleugels is zwart. De pop is wat kleiner en ook groen, maar mist het rood op het voorhoofd en rond de ogen. Zo zijn man en pop goed van elkaar te onderscheiden.

De lengte van de vogels bedraagt zo'n 15 - 17 cm. Het geluid, dat ze voortbrengen, bestaat uit schrille kreten en ook een zacht geprevel; medekwekers noemen dit zingen, maar daar ben ik het niet mee eens. Ze komen voor in Ethiopië tot op grote hoogtes en in open bosgebieden. Aan de mooie Taranta bergpas danken zij schijnbaar hun naam.

Vroeger werden deze vogels regelmatig geïmporteerd, momenteel ligt de invoer hiervan nagenoeg stil.

We zullen het met de nu aanwezige vogels moeten doen.

Er zijn twee ondersoorten: de Agapornis taranta taranta, die voorkomt in de noordelijke helft van Ethiopië, en de Agapornis taranta nana, die voorkomt in de zuidelijke helft van Ethiopië. Over de temperatuur hoeft men niet in te zitten: de vogels kunnen koude goed doorstaan. Wel moeten ze een droog en tochtvrij nachthok hebben.

door: Seb van Zimmeren
Foto's: H.Müller

De taranta's zitten bij mij paarsgewijs in broedkooien van 50 cm breed, 75 cm diep en 110 cm hoog. Het voeder-gedeelte zit 30 cm van de bodem af, zodat de vogels niet op de bodem hoeven te komen, wat ze van nature toch al weinig doen. De broedblokken hangen zo hoog mogelijk aan de voorzijde van de kooi, zodat de vogels vanuit het broedblok alleen in hun eigen kooi kunnen kijken. Dit doe ik voor de rust van de vogels. Ook het inspecteren van het broedblok is gemakkelijk, wanneer dit aan de buitenkant van de kooi hangt. Rust is voor deze vogels van groot belang.

De kooien worden verlicht met natuurlijk en kunstmatig licht, tijdens de broedtijd zo'n veertien uur per dag. Kunstmatig wordt er bijgelicht met TL D36W/96 naturel daglichtlampen van Philips.

Het broedblok is 25 cm breed, 16 cm diep en 20 cm hoog. In het blok is een afscheiding gemaakt, zodat de broedruimte 16 x 16 cm is; hier is een uitholling gemaakt in de bodem. De entree is een rond gat van 5 cm doorsnee, dat dicht tegen de zijkant en bovenzijde van het broedblok zit. In de "hal" is de bodem 6 cm verhoogd. In de afscheiding is tegen de achterzijde een uitsparing gemaakt van 5 x 5 cm, waarlangs de broedruimte kan worden bereikt. Ook is het broedblok voorzien van de nodige ventilatiegaten.

Verder is de kooi voorzien van een beluchting en een mechanisch lucht-afvoersysteem, zodat er altijd verse lucht bij de broedkooien aanwezig is.

Half december worden de vogels gekoppeld in de boven beschreven broedkooien gezet. De vogels kunnen dan nog niet in het broedblok. Daarna ga ik het aantal lichturen langzaam opvoeren met zo'n 20 minuten per week. Begin februari worden de broedblokken in de broedruimte voorzien van vochtig gemaakt grof vuren-houtzaagsel en daarna geopend. Het opvoeren van de lichturen gaat door tot de genoemde 14 uur.

De vogels beginnen na het openen van het blok meteen met inspecteren. Is het goed, dan blijven ze er ook in slapen. Zijn ze broedrijp, dan wordt de broedruimte gereedgemaakt. Ieder koppel doet dit op z'n eigen wijze. Er zijn er, die poetsen het blok helemaal

schoon, andere brengen er nog materiaal bij, en weer andere beginnen het blok te voeren met op de borst uitgeklupte veertjes.

Ze leggen 4 tot 6 witte eieren en wel om de dag. Het broeden duurt zo'n 25 tot 26 dagen; dit is van verschillende factoren afhankelijk, o.a. van de weeromstandigheden. De pop neemt het uitbroeden van de eieren voor haar rekening, terwijl de man haar op het nest voert.

Pas als alle jongen zijn uitgekomen, gaat de pop meehelpen, de jongen intensiever te voeren; eerst brengt de man het eten naar de pop, die dan de jongen voert.

De jongen verlaten het nest doorgaans met twee maanden. Zij lijken dan veel op de pop, doch zijn wat matter, hun snaveltjes zijn bruin-geel van kleur in plaats van rood.

Zodra ze geheel zelfstandig zijn en bij de jonge mannen het rood op het voorhoofd begint door te komen, worden ze in een kooi naast die van de ouders gezet, zodat lichtsterkte, temperatuur e.d. bijna volledig hetzelfde blijven. Dit om de rui niet te storen.

De jongen worden, als ze ongeveer tien dagen oud zijn, geringd met roestvrij stalen ringen, diameter 4,5 mm. Het aantal mannen en poppen kan per nest nogal eens verschillen, het eindresultaat is toch meestal fifty-fifty.

Van veren plukken heb ik nog geen last gehad. Ik denk, dat dit komt door de rust (bijna geen broedblok-inspecties), de zeer ruime broedkooien en de ventilatiegaten in de broedblokken.

Als voeding krijgen de vogels elke dag vers drinkwater met hierin 1 druppel Geza Sept, eenmaal in de week multivitaminen in het water. Als zaad krijgen ze een goed Agapomiden-mengsel zonder zonnepitten, wel met safloorpitjes. Groenvoer in de vorm van sla, andijvie, witlof e.d. krijgen ze bij mij niet. Wel elke dag een kleine hoeveelheid gekiemd zaad, gemengd met eivoer en vruchtenpaté. Het gekiemd zaad bestaat uit mais, gepunte haver, boekweit, tarwe, katjang idjoe en tuinkers. Als fruit krijgen ze zoete appel, peer, opengeknijpte vijgen, rozebottels en lijsterbessen. Wit melkbrood lusten ze ook graag, vooral als er jongen zijn. In de broedtijd (als er jongen zijn) krijgen ze verhoudingsge-

wijs meer. Mineralen en gemalen kiezel moeten altijd ter beschikking staan; zeker eenmaal per week versen. Wilgetakken worden bijna niet aangeraakt, hooguit worden de bladknoppen eraf geknaagd.

Als ik dit zit te typen (eind oktober), zitten er uit 3 koppels 17 jongen op stok en zijn er enkele al helemaal door de rui heen. Een heel mooie man stuur ik in naar ons plaatselijk kampioenschap, met de hoop waar we allemaal van dromen.

Het zijn dankbare en zeer interessante vogels, die men toch voorzichtig moet behandelen.

Hopelijk heb ik met dit artikel weer wat aan onze mooie vogelliefhebberij toegevoegd.

G & O KUNSTSTOFKOOIEN en ALUMINIUM-VOLIERE'S

voor **IEDERE VOGEL** een passende **KOOI-VOLIERE**

- Volière op maat.
- Elementen voor zelfmontage.
- Doe-het-zelf pakketten in onderdelen o.a. profielen, verbindingstukken, gaas, popnagels, R.V.S. voederplateau enz.

G & O
 Benodigheden
 Broedmachines
 Ziekenkooi
 Trainingskooi
 Voederautomaten
 Voorfronten enz. enz.

KOOIENPROGRAMMA: volledig uit kunststof in diverse maten en wensen leverbaar.

Essenweg 11B De Lutte
 Bezoek showroom op afspraak

Tel. 0541-551656
 Ook 's avonds

NIEUWS VAN DE WERKGROEP BESMETTELIJKE VOGELZIEKTEN

door Drs J.Hooimeijer, Voorzitter WBV

Tijdens de vergadering van 26 oktober j.l. van de Werkgroep Besmettelijke Vogelziekten, zijn verschillende onderwerpen aan de orde geweest. Bij het agendapunt "actuele ontwikkelingen" is stilgestaan bij een aantal zaken, die binnen de liefhebberij de aandacht vragen.

Het gaat hierbij om de volgende zaken:

★ Op vogelmarkten is gesignaleerd, dat er babyapegaaien te koop worden aangeboden, die nog niet zelfstandig zijn en nog volledig met de hand moeten worden grootgebracht.

De WBV acht deze ontwikkeling uitermate ongewenst.

Deze babyapegaaien zijn zeer kwetsbaar en gevoelig voor besmettelijke ziekten en worden in een omgeving gebracht met grote risico's van verspreiding van deze besmettelijke vogelziekten.

Deze jonge vogels worden daarnaast in een stressvolle situatie gebracht waarbij ook ten aanzien van het welzijn grote vraagtekens moeten worden geplaatst. Te verwachten is, dat er terecht wettelijke regelingen komen om de handel in babyapegaaien te reguleren, zoals bijvoorbeeld ook van toepassing is op de handel in jonge honden.

De liefhebberij moet de verkoop van jonge apegaaien op vogelmarkten afwijzen. De liefhebberij moet eveneens het bij elkaar brengen van babyapegaaien vanuit verschillende herkomsten als ongewenst beschouwen.

Van organisaties van vogelmarkten wordt door de WBV verwacht, dat op deze ontwikkelingen wordt ingespeeld door het aanbod van babyapegaaien te verbieden.

★ In de aankondiging van de vogelmarkt in Hoogeveen werd in de krant vermeld, dat er een dierenarts aanwezig zou zijn, tijdens de markt, om endoscopisch onderzoek te verrichten.

Deze ontwikkeling wordt door de WBV als ongewenst beschouwd, gezien de problematiek van de verspreiding van besmettelijke ziekten. Het is ongewenst, dat liefhebbers vogels, vanuit de vogelmarkt en vanuit verschillende achtergronden, tegelijkertijd aanbieden voor een endoscopisch onderzoek. De vogels worden onder

narcose gebracht in een omgeving met een groot risico van besmettelijke ziekten. Daarenboven zijn vogels in een stressvolle omgeving extra gevoelig voor besmettelijke ziekten. Er worden tevens vraagtekens geplaatst, in hoeverre aan de eis wordt voldaan, dat vogels voor een dergelijke ingreep nuchter moeten zijn.

Het is al langer gebruikelijk, dat er endoscopisch onderzoek wordt georganiseerd, door liefhebbers en verenigingen in samenwerking met dierenartsen, waarbij op centrale plaatsen vogels van verschillende liefhebbers en vanuit verschillende bestanden gelijktijdig worden aangeboden. Hierbij spelen vooral commerciële belangen een rol. Ook hierbij moet ernstig gewaarschuwd worden voor het reële risico van verspreiding van besmettelijke ziekten.

Deze ontwikkeling wordt door de WBV eveneens als ongewenst beschouwd.

★ De WBV wil hierbij waarschuwen voor een ontwikkeling in Nederland, Duitsland en België, waarbij endoscopische geslachtsbepalingen worden uitgevoerd zonder deugdelijke narcose. Er zijn buitenlandse dierenartsen, die propagieren dat een endoscopische geslachtsbepaling zonder narcose uitgevoerd zou kunnen worden.

Een algehele narcose bij vogels kan het beste worden uitgevoerd met behulp van isoflurane narcose-gas. Deze gasnarcose wordt internationaal als beste en veiligste methode geadviseerd voor het onder narcose brengen van vogels. Een algehele narcose is vereist, om daarmee de pijn te bestrijden en om te voorkomen, dat de vogels tijdens de ingreep in een stresssituatie worden gebracht.

Het is niet mogelijk om een dergelijke ingreep bij vogels op een verantwoorde wijze uit te voeren met een lokale verdoving. Het risico

van de ingreep is zonder narcose zeker groter dan wanneer er een verantwoorde narcose wordt toegepast.

Door het weglaten van een verantwoorde narcose-procedure kan een groter aantal vogels onderzocht worden in een beperkte tijd. De indruk bestaat, dat bij deze ongewenste ontwikkelingen uitsluitend commerciële belangen een rol spelen. Daarnaast bestaat de indruk, dat daarbij tevens de risico's van de verspreiding van besmettelijke ziekten uit het oog worden verloren.

Ook zullen de liefhebbers zich moeten realiseren, dat de vogel-liefhebberij zichzelf in diskrediet brengt, als deze ongewenste ontwikkelingen niet worden afgewezen.

★ De WBV is door verschillende liefhebbers benaderd met de vraag, of het waar is, dat er een behandeling bekend zou zijn tegen het kliermaagdilatatiesyndroom.

De WBV wil hierbij waarschuwen voor de suggestie die hier en daar gewekt wordt, dat er een behandeling beschikbaar zou zijn voor vogels, lijdende aan deze ziekte.

Er zijn behandelingsmethoden voor verschillende oorzaken van maagdarmproblemen, maar er is geen therapie beschikbaar voor de aandoening die bekend staat als kliermaagdilatatiesyndroom. Over deze ziekte is gepubliceerd in Onze Vogels van september 1994.

Voor iedereen, die meent dat hij of zij wel een oplossing heeft, moeten we in eerste instantie beducht zijn voor de commerciële belangen, die daarbij een rol spelen.

De conclusie vanuit de Werkgroep Besmettelijke Vogelziekten is, dat de verschillende commerciële belangen een ongewenste invloed hebben op de problematiek van besmettelijke vogelziekten.

Een gezond vogelbestand

door A. Dekkers, Raalte

Op de dag, dat het maandblad van de Europese cultuurvogel door de bus gleed, kreeg ik al telefoontjes van enkele kwekers naar aanleiding van het artikel van Prof.Dr.Niek Verdonk, getiteld: "Wat heet natuur?"

Citaat: "Al jaren gebruik ik E.S.B. 3 (30 %?) en al jaren gebruik ik nooit antibiotica of vitaminen".

Prof.Dr.P.Zwart heeft inderdaad een uitvoerig artikel geschreven over atoxoplasmose, maar bij mijn weten nooit geadviseerd om jarenlang E.S.B. 3 te verstrekken.

In de eerste plaats wil ik opmerken, dat atoxoplasmose ook wel de weefselvorm van coccidiose wordt genoemd, en bovendien vaak een gevolg is van een verwaarloosde of niet goed behandelde coccidiose.

Wil men dus atoxoplasmose goed bestrijden, dan dient men eerst de coccidiose te behandelen.

Aan de ene kant wil ik opmerken, dat een apotheek bij de vogels uit den boze is, anderzijds dient men wel te beseffen, dat bijvoorbeeld bij een uitbarsting van atoxoplasmose de vogels dermate verzwakken, dat een bijkomende bacteriële infectie bepaald niet denkbeeldig is.

Met name de coli-bacterie (zgn. zweetziekte) eist een hoge tol bij nestjongen. Dit dient men te behandelen met een antibioticum, met name Biosol-M.

Het verband tussen coccidiose en atoxoplasmose is duidelijk, wanneer men weet, dat de parasieten van de coccidiose in het a-sexuele stadium van coccidiose in de bloedbaan kunnen komen en dan de organen aantasten.

Bovendien ben ik van mening, dat niet alleen atoxoplasmose veel sterfte veroorzaakt, maar zeker bij putters ook coccidiose.

Atoxoplasmose wordt bovendien niet alleen bestreden door E.S.B. 3 en zeker niet door het jarenlang te geven.

Wat ik mis in bovengenoemd artikel zijn de preventieve maatregelen. Dit zijn:

1. Zo min mogelijk wisselbroed toepassen.
2. Geen overbevolking en niet te veel vogels bij elkaar.
3. Dagelijks vers en schoon voer en water verstrekken.
4. Welke bodembedekking u ook gebruikt, nooit zeven en de bodem zo droog mogelijk houden. (Geen zand). Buitenvolières voorzien van een betonnen vloer met aflopende rand (is heel gemakkelijk schoon te houden).

5. Bakjes van zaad, eivoer etc. nooit verwisselen en niets daarvan op de bodem gooien.
6. Drinkwater bij voorkeur in canulles geven. Dit zijn flesjes met een metalen uitloop, waarin een kogeltje zit. Hiervan kan de vogel goed drinken, maar verontreiniging is vrijwel uitgesloten.
7. Badwater niet langer dan een half uur laten staan. Zodra de vogels gebaad hebben, meteen weer weghalen.
8. Minstens net zo belangrijk is de selectie van de kweekvogels.

Vogels, die we beter niet voor de kweek kunnen gebruiken, zijn vogels die:

- a. Scherp borstbeen laten zien.
- b. Met de ademhaling vreemde geluiden laten horen.
- c. Waterige of gezwollen ogen hebben (meestal ontstoken).
- d. Ook vette vogels zijn niet goed, goed beveleesde wel.

Wat te doen, als we er zeker van zijn, dat er atoxoplasmose onder de vogels zit?

Aangezien bij een onderzoek in Utrecht gebleken is, dat in 50 % van alle gevallen van atoxoplasmose er ook coccidiën aanwezig waren, adviseer ik altijd om bij de cultuurvogels te beginnen met 4 dagen achtereen 1 ml Baycox per liter drinkwater te geven. Dan 5 dagen schoon water en daarna **week in week uit tot na de rui 5 dagen per week 1/2 gram E.S.B. 3 30 %**

per liter water te geven.

De andere twee dagen W.M.Forte door het drinkwater.

Als de rui voorbij is, stoppen met E.S.B. 3 en het jaar daarop, voor het eerste ei gelegd is, ook weer tot na de rui week in week uit 5 dagen per week E.S.B. 3 30 % en twee dagen W.M.Forte.

Zelf heb ik ook groenlingen gehad, die ook atoxoplasmose hadden. Die heb ik precies behandeld zoals hierboven aangegeven. Daarnaast beperkt zaad tijdens de kweek en veel eivoer en natuurlijk de punten 1 t/m 7 in de gaten houden.

Toen ze zelfstandig waren, heb ik ze consequent van de volwassen vogels gescheiden gehouden.

Op het keurbriefje bij de T.T. stond de opmerking: "Vogels in een uitstekende konditie".

En als klap op de vuurpijl, heb ik 2 vogels opgeofferd voor onderzoek en de uitslag was: geen spoor van atoxoplasmose en ook geen enkele andere afwijking.

De ervaring leert trouwens heel vaak, dat als we de problemen doelgericht aanpakken, we zeker mooie, forse en gezonde vogels kunnen kweken.

Hopelijk kan iedere kweker iets doen met deze informatie en als iemand problemen heeft, ben ik altijd bereikbaar onder telefoonnummer (0572) 35 32 44.

A.Dekkers, adviseur volièrevogels.

A.Dekkers, adviseur volièrevogels.

P.S.

Wanneer door middel van onderzoek atoxoplasmose wordt aangegeven en er geen coccidiën zijn gevonden, is er ook geen reden om eerst Baycox te geven en dient men direct de aangegeven dosering E.S.B. 3 en W.M.Forte te geven.

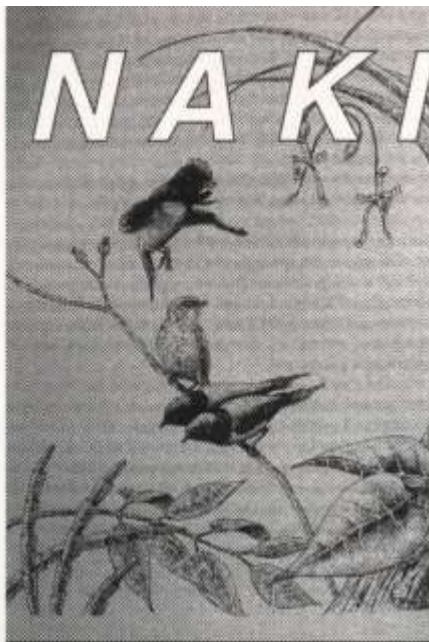
De ervaring leert, dat men met 2 à 3 maanden al opmerkelijke resultaten boekt, als men ook maar de punten 1 t/m 8 en a t/m d goed in de praktijk brengt.

De
sel

MANAKINS

Manakins of Mannekes (**Pipridae**) zijn vogels, die in de Midden- en Zuidamerikaanse regenwouden worden aangetroffen. Het manneke-mannetje heeft een speciale manier om de aandacht van de vrouwtjes te trekken. Er blijken enige verschillen te bestaan bij de ongeveer zestig soorten mannekes, maar in grote trekken gaat het met de balts of hofmakerij ongeveer zo: hij lokt haar met een dans. Het begint ermee, dat hij zijn vaste ontmoetingsplaats op een tak in een boom bezet. Daar zingt hij zijn lied en dan gebeuren er steevast enige opmerkelijke dingen. Allereerst komen enige andere mannetjes hem gezelschap houden. Daarop kijken ze alle voortdurend in dezelfde richting, wat onmiskenbaar een grappige aanblik geeft.

Een vrouwtje dat aangelokt wordt door het gezang, strijkt nu naast de vogel neer op de tak. Overigens wil zij zich niet al te gretig tonen en kijkt ze uitgerekend de andere kant uit dan al die mannetjes. Ofschoon die ook de kop hebben omgedraaid, hebben ze haar wel degelijk gezien en nu beginnen ze enthousiast te draaien en heen en weer te wiegen en om nog

door Prof. Dr. Anthonie Stolk
Illustratie van de auteur

meer op te vallen, produceren ze in opmerkelijke harmonie een diep sonoor geluid.

Toch blijft het vrouwtje doen alsof ze dat allemaal niet merkt. Wie met het vrouwtje in zee wil gaan, zal nog met heel wat anders voor de dag moeten komen. Dat is dan ook, wat hier gebeurt.

Het eerste mannetje springt op een gegeven moment op, fladdert even boven het vrouwtje, dan lijkt het alsof hij de andere mannetjes iets in het oor fluistert en dan gaat hij weer zitten op zijn oude plaats. De rivalen, die ondertussen gewoon doorgaan met hun ritmische bewegingen en zwenkingen, doen nu om de beurt precies hetzelfde. Het lijkt wel, alsof ze het ingestudeerd hebben en nu een aardig toneelstukje opvoeren. Het vrouwtje toont nog steeds zogenaamd niet de geringste belangstelling. O, ze is bijzonder moeilijk te veroveren. Ze wacht rustig de hele voorstelling af en weet dan precies, wie ze hebben wil. Die geeft ze een teken (signaal) en de uitverkorene vliegt dan samen met haar weg. De afgewezen bruidskandidaten gaan vrolijk door naar

een andere tak en proberen het daar nog eens.

Men kan niet zeggen, dat ze in dit opzicht niet volhardend zouden zijn.

Bij de zwart-witfoto:

Balts van de manakins of mannekes (*Blanbruspipra chiroxipha candata*).

LUISTEREN NAAR ZANGKANARIES

Tijdens de a.s. Bondskampioen wordt op **vrijdag 12** en **zaterdag 13 januari** van **11 tot 16 uur** uitleg over de zang van de drie zangkanarierassen gegeven.

Iedereen is welkom, in het bijzonder degene, die met deze liefhebberij wil starten.

Te beluisteren zijn:

De Harzer kanarie: Deze is een kostbaar ergoed, gecultiveerd door liefhebbers in het "Harzgebergte". Het lied is overwegend rollend, maar heeft ook andere varianten. Het is een belevenis, een goede Harzer te kunnen horen zingen.

De Waterslager: Is een creatie van onze Zuiderburen. Hij zingt een krachtig geslagen lied, met een sterk water-effect. Een goede Waterslager maakt tijdens zijn voordracht een imponerende indruk.

De Timbrado: Dit is de jongste loot aan de kanariestam en is van Spaanse origine. Het is een temperamentvolle zanger, die in een hoog tempo zijn kunnen laat horen. Door deze eigenschappen, in combinatie met zijn metalieke klank, is het een boeiende vogel om naar te luisteren.

De uitleg wordt gegeven door gespecialiseerde keurmeesters van de N.B.v.V. De aanvangstijden en exacte plaats worden tijdens de Bondsshow bekend gemaakt.

De Technische Commissie Zang

Het zijn de *kleine* dingen die het doen

De meeste van onze liefhebbers zijn serieus met hun hobby bezig of proberen dat althans. Maar ondanks goede zorg heeft de één meer succes dan de ander. Sommige mensen zijn er niet in geïnteresseerd, waarom hun collega betere resultaten heeft. De ander ziet het weer als een uitdaging om die kwaliteit of dat succes te evenaren.

Ik denk, dat we bij de basis moeten beginnen. Dat begint met alles te weten over de vogels die wij kweken of willen kweken, zoals: uit welk land of werelddeel komen ze, wat is daar het klimaat, de temperatuur, de luchtvochtigheid tijdens de verschillende jaargetijden; langs welke rivier of rivieren leven onze vogels. En we moeten alles weten over de vererving van de kleuren of mutaties die wij bezitten. U zult nu misschien denken: "Dat is onzin", maar ik probeer u uit te leggen, waarom het bij bepaalde soorten vaak een noodzaak is om dit soort dingen te weten.

Mijn vader heeft tot enkele jaren geleden erg veel en zeer moeilijke soorten aquariumvissen gekweekt en die heeft zich zodoende eveneens verdiept in deze materie. U zult zien, dat sommige dingen in deze twee mooie hobby's parallel lopen. U weet, dat ons leidingwater kalk en zouten bevat, welke de hardheid van het water bepalen. Dit wordt uitgedrukt in graden D.H. (de afkorting voor Duitse Hardheid). Bij 0 graden is het water totaal kalk- en zoutloos, 3 tot 7 graden valt onder zacht water en boven de 12 t/m 25 graden D.H. is het hard tot zeer hard water. Nu is water uit de Amazonerivier meestal erg zacht (2 à 3 graden D.H.), maar het heeft ook een redelijk hoge zuurgraad. Dit wordt uitgedrukt in graden P.H. De zuren en logen zijn bij 7 graden met elkaar in evenwicht, we noemen dit neutraal. Hoe lager het cijfer, hoe zuurder. Boven de 7 graden, dus bij 8 of meer, zitten er meer logen in het water. Soda is hier een voorbeeld van. De zuurgraad uit de Amazone is 3 tot 6 graden P.H. Zo kan het dus zijn, dat vogels uit dit gebied iets zuurder drinkwater moeten hebben om gezond te blijven dan vogels uit andere gebieden. Dit kan men bereiken, door iets natuurrijke aan het drinkwater toe te voegen. Het drinkwater in Nederland is normaliter altijd neutraal, dus 7 graden P.H. Een hoop visjes uit Afrika, die in reusachtige meren leven, zijn gewend aan zacht water (4 à 7 gra-

den D.H.), maar ook aan 8 of 9 graden P.H. Dit komt, omdat hier vaak zuivere soda voorkomt. Mocht de kweek met vogels uit dit werelddeel slecht verlopen, dan kunnen dit soort kleinigheden voor uw vogels van levensbelang zijn. Kijken we naar ons leidingwater in Nederland, dan zien we grote verschillen. In het zuiden (Limburg, Brabant) is het water met 5 tot 8 graden D.H. een heel stuk zachter dan bij ons in het westen. Bij ons in Leiden is dit altijd tussen de 18 à 22 graden D.H.

Wat mij altijd opvalt als het geregend heeft: dat zelfs de eenden uit de sloot komen om uit plasjes regenwater te drinken. Dat betekent voor mij, dat regenwater anders van samenstelling is dan hun slootwater en dat ze van nature weten, wat goed voor hun is. Als we regenwater zouden geven aan onze vogels, dan moet het al wel een tijdje flink geregend hebben, omdat er anders ontzettend veel stof in zit.

Uiteraard speelt de voeding één van de belangrijkste rollen bij onze vogels. Gelukkig hebben we dit zelf in de hand, we kunnen dit zo gevarieerd mogelijk maken. Mijn zaadmengsel bestaat uit een basistropen- of parkietenmengsel van een bepaald merk. Daar meng ik zo'n 25 % onkruidzaden uit de winkel en ongeveer 10 % Pirilla-zaad 'doorheen'. Voor prachtvinken, zoals Goulds, verhoog ik het percentage witzaad en Japans millet. Bij mijn kromsnavels doe ik dit laatste niet.

We moeten constant kijken naar en vergelijken met natuurlijke omstandigheden. Zo zullen vogels, die in de natuur veel vruchten en bessen eten, een grotere vitamine C-behoefte hebben dan vogels die alleen zaden eten. Waarom worden vogels broedrijp en hoe komen ze daartoe? Als je in het voorjaar buiten kijkt, zie je vogels regelmatig van knoppen en jonge scheuten pikken. Hierin zitten waarschijnlijk stoffen, zoals aminozuren en mineralen of sporenelementen, die hun broeddrijf opwekken. Ook de toename van insecten (eiwit) en het langer worden van de dag (licht) zul-

len wel een rol spelen. De hoeveelheid dierlijk voedsel bepaalt vaak de grootte van het nest eieren: weinig insecten in het voorjaar geeft kleine legfels, veel dierlijk voedsel grote legfels.

Hoe kunnen we ons eivoer zo compleet en zo goed mogelijk geven? Ik maak zelf mijn eivoer. Niet dat ik geen vertrouwen in commerciële merken heb, maar over het algemeen vind ik het percentage benutbaar eiwit te laag. Mijn zachtvoer bestaat uit 50 % paneer- of beschuitmeel met 25 % hardgekookte eieren en 25 % gekookte vis. Waarom denkt u dat kippen- en varkensmestrijen vismeel gebruiken? Hieraan toegevoegd één of twee theelepels lammermelkpoeder. Waarom nu lammermelkpoeder en geen Protifar of rundermelkpoeder? Lammermelkpoeder bevat meer mineralen, bevat niet zoveel vet en het plakt niet zo in het voer. Het wordt vaak voorgeschreven bij patiënten, die aan moeten sterken van de een of andere ziekte. Een schaap heeft van nature een afweersysteem tegen zelfs een ziekte als kanker. Wat ook een belangrijke toevoeging moet zijn, is: pollen. Dit is stuifmeel, waarvan de werkbijen harde korreltjes gemaakt hebben. Het dient als hoofdvoedsel voor de jonge larven en het werkvolk. Voordat ik het geef door m'n eivoer, zet ik het een paar uur in een glas met een klein beetje water, om het zodoende op te lossen. Dit zijn ongeveer 2 à 3 theelepels. U kunt wel nagaan, hoeveel belangrijke stoffen dit moet bevatten om zo'n bijenvolk generaties lang, en dit al eeuwen, te laten voortbestaan. Ik vind het te kostelijk om te voeren, maar als een bijenkoningin sterft, voeren de voedsterbijen koninginneegelei en komt er een koningin ter wereld, die anders een gewone werkbij zou zijn geworden. Een koningin is veel groter dan een werkbij. De gelei bevat dus stoffen, die groeibevorderend zijn. Het is te koop in reformwinkels.

Deze samenstelling is de basis voor een goed en evenwichtig, natuurlijk,

eivoer, zonder conserveringsmiddelen en andere onnodige toevoegingen. Vogels, die niet meteen het eivoer met dit percentage vis eten, moeten stapsgewijs eraan gewend worden, totdat je op die 25 % zit.

Bij al mijn vogels hangt een bakje met universeelvoer. Alle vogels eten hiervan, zelfs parkieten- en papegaaiensoorten. Ik geef mijn vogels ook veel brood, waarvan veel wordt gegeten, door tropen tot en met grote parkieten. Brood is goed voor ons, dus ook voor onze vogels. Ook geef ik permanent een snoepbakje met rode kalkpoeder. Dit wordt erg veel in de duivensport gegeven. Gekiemde zaadmengsels geef ik niet, omdat deze volgens mij vlug verzuren, omdat de kiemperiode van de diverse zaden verschillend is. Hierdoor is het ook vlugger vatbaar voor schimmels. Wat ik wel geef aan mijn kleine tropische vogels en kromsnavels is gekiemde trosgierst en gekiemde tarwe. Dit laatste wordt erg graag gegeten door alle kromsnavels en de wat grotere tropen, zoals Rijstvogels, Diamantvinken en Roodkopamadines. Gekiemde tarwe is beter dan tarwekiemolie, omdat door het licht al vlug de vitamine E meer of minder wordt geoxideerd.

Naast dit alles wordt door mij, zo lang het te plukken is, vers onkruidzaad verstrekt. Dit hang ik vaak in bossen in de volière. Hierin zit: perzikkruid (rood en wit), diverse graszaden, herderstasje, zuring en nog veel meer soorten, waarvan ik niet allemaal de naam precies ken. Veel onkruiden hebben vaak natuurlijke antibiotica in zich. Tevens zijn ze vaak een voorbehoedmiddel tegen wormen, bijv. paardebloem met de wortel erbij.

Uiteraard mogen mineralen eveneens niet ontbreken. Het is alleen moeilijk om precies te weten, welke dit moeten zijn. Ik zag een tijdje terug in een natuurfilm op TV, dat olifanten, grote antilopen en ara's naar rotsen en grotten trokken, waar vliegende honden en andere vleermuizen hun behoeften lieten vallen. Dit werd door genoemde dieren gegeten ten behoeve van hun mineralenhuishouding. Zo aten ara's van een bepaalde klei, wat het gif moest neutraliseren na het eten van bepaalde giftige palmzaden. Zo eten veel Zuidamerikaanse parkieten van Barreiro, een erg kalkhoudende mineralengrond. In wijnlanden worden er op deze grond druiven geteeld, welke hoofdzakelijk droge wijnen voortbrengen. Je kunt ook een stukje likzout ophangen, wat voor knaagdieren wordt gebruikt. Dit bevat namelijk geen jodium, wat ons keukenzout meestal wel bevat.

Nu kunnen wij natuurlijk niet de gehele natuur in huis halen, maar we moeten wel proberen, door ons zoveel mogelijk erin te verdiepen, dit zo dicht mogelijk te benaderen. Een goede vervanger voor verschillende mineralen is Biggencompost. Dit is een bewerkte varkensmest, die geheel steriel gestoomd is en waaraan mineralen zijn toegevoegd. Het ziet er uit als bladaarde en is bijna reukloos. Het wordt gebruikt door varkenshouders voor jonge biggen, welke iets in groei achterblijven. Door hierin te wroeten, krijgen ze hun essentiële stoffen binnen. Er zijn grote kwekers, die dit angstvallig geheim willen houden, om zo hun monopoliepositie niet te laten aantasten. Het is te koop in landbouwwinkels, zoals bijvoorbeeld in Brabant en Limburg de Boerenbond. Bij ons in het westen is het nauwelijks te koop; de prijs is ongeveer 5 à 6 gulden per 20 kg. Ik verstrekt het apart in een bakje en de vogels pikken er regelmatig van.

Na een zware storm ga ik regelmatig naar het strand en haal daar een emmer fijn schelpengrit. Ik verstrek dit ongewassen, met gemalen gekookte eierdoppen en scherp kiezelgrit in gedroogde vorm. Eénmaal per week een flesje met erg verdund honingwater is ook erg rijk aan vitamines en mineralen. Zo hebben Gouldamadines behoefte aan zeer sterk verdunde arcanicum door hun drinkwater. Het is te koop in homeopatisch gespecialiseerde drogisterijen van de arts dr. Vogel. Eén druppel in een drinkflesje is voldoende. Als we op deze manier de voeding zo compleet mogelijk hebben gemaakt, is de stap naar goed kweken een stuk dichterbij. De stap naar broeden gaat meestal samen met nestmateriaal. Heeft u goede resultaten met uw huidige nestmateriaal, dan moet u niet veranderen. Maar bij mij was dit een paar jaar geleden anders. De eieren verdroogden vaak, met name bij mijn kromsnavels. Ik gebruikte namelijk gedroogde houtspaanders uit pakken. Opeens kwam ik op het idee, om dit te vervangen door boomtakken, welke door de plantsoendienst versnipperd werden. Ik zocht dan zoveel mogelijk die exemplaren uit, die het meest vermolmd waren. Deze meestal vochtige snippers zorgden voor aanzienlijke vooruitgang in de uitkomstresultaten. Ik denk, dat de bacteriologische waarde van het nestmateriaal erg belangrijk is.

Eveneens een goed nestmateriaal is boshum, liefst met wortels van gras of planten erbij. In mijn ogen valt dit onder levend nestmateriaal. Het an-

dere is volgens mij te droog en te steriel.

Zo zijn er ook kromsnavels, die dikwijls niet naar hun broedblok omkijken. Om ze toch te stimuleren, het nestblok in te gaan, kunt u het volgende doen. U neemt een latje of een verse tak, die u voor de nestingang timmert, zodat de vogels er niet in kunnen. U zult zien, dat al snel aan het latje of takje wordt geknaagd, om er een gat in te bijten, waar ze net doorkunnen. Door dit knagen aan het blok wordt meestal de broeddrift opgewekt. Als we met dit alles rekening houden, kunnen we aan de kweek beginnen. Ook hier moeten wij rekening houden met factoren als erfelijke aanleg in kleur, model, lengte en het goede ouderschap voor hun jongen.

Iedere kanariekeker weet, wat schimmelvogels zijn. Weet u dit als tropen- of parkietenliefhebber ook? Een schimmelfactorige vogel is een vogel met wat langere bevedering. Dikwijls zijn dit uiterlijk grotere vogels dan intensief gekleurde. Het beste is, een schimmelfactorige pop, die vaak uit de kluiten gewassen, maar iets minder diep gekleurd is, te paren aan een intensief gekleurde en scherp getekende man. Deze mag gerust wat kleiner van formaat zijn dan de pop. U heeft dan een potentieel goed kweekstel gevormd, waarvan de partners elkaar goed aanvullen op diverse punten. In de natuur zult u nooit twee intensief gekleurde sijsjes als paartje zien. Of het mannetje is schimmelfactorig en het popje intensief, of het is andersom, maar nooit twee gelijk bevederde vogels. Een grotere pop zal in doorsnee grotere eieren leggen dan een intensief gekleurde, kleinere pop. Dit geldt nagenoeg voor alle tropische vogels, duiven, kwartels, wildzang en parkietensoorten. Houd hier in het vervolg net zo veel rekening als onze kanarieliefhebbers doen. U zult zien, dat de resultaten er maar worden. Door deze selectie op bevedering zijn ook de grasparkieten de laatste jaren sterk verbeterd. Alleen spreekt men hierbij van buff en yellow vogels in plaats van schimmel en intensief.

Heeft u eenmaal goede jongen gekweekt en wilt u naar de TT, dan komt het klaarmaken voor de tentoonstelling om de hoek kijken. De één kan en weet dat beter dan de ander. Ook hierover heb ik geen geheimen. Er zijn liefhebbers, die hun goede jongen al in het nest herkennen. Onrustige vogelsoorten doen ze al op zeer jonge leeftijd af en toe in de TT-kooi, om ze zo al vlug vertrouwd hiermee te maken. Sommige mensen besproeien hun vogels al in de TT-kooi met de

plantenspuit. Als wij dat in het westen doen, dan is de kans groot, dat door het hoge kalkgehalte de vogels wat doffer worden dan die van onze collega's in het zuiden. We kunnen dit oplossen, door dit te doen met Spa blauw of gedistilleerd water (te koop in aquariumwinkels). Het zijn namelijk meestal kalk en zouten, die de vlekken en doffe plekken veroorzaken.

Je kunt je vogels voor de TT, mits nodig, ook meer wassen. Er zijn "liefhebbers", die hun vogels wassen met sterk verdunde waterstofperoxide, waardoor hun vogels er net even briljanter uitzien voor de TT. Het vlekt namelijk niet, zodat dit nogal eens bij witte vogels wordt gebruikt. "Liefhebbers", die dit te rigoreus doen bij vogels met een donkere pootkleur, vallen door de mand, omdat hun vogels vleeskleurige poten hebben gekregen in plaats van grijze. Ik ben zelf geen voorstander van dit soort praktijken. De gezondheid van mijn vogels is mij meer waard dan een bondskampioenschap of zelfs een wereldkampioenschap op deze manier verkregen.

Vogels, die nog wel eens te smal zijn, worden vaak in een TT-kooi wat breder of geblokter. Ook door vaak meer

eivoer en meer witzaad, negerzaad, sesamzaad en andere oliehoudende zaden te voeren, is de vogel geblokter te krijgen. Ik ken kwekers, die maar één zitstok in hun TT-kooi hebben, om zo hun vogels als het ware een beetje vet te mesten, tot de vogels het gewenste model hebben. Dit zijn allemaal hulpmiddelen, die meer of minder toegepast kunnen worden. Wat voor mij voorop staat is, dat ik plezier en genoeg in mijn hobby kan vinden. Daarnaast vind ik het erg plezierig om mijn kennis op vogelgebied door te geven aan mensen, die nog niet al die ervaringen hebben opgedaan.

Ik hoop, dat mijn artikel aanleiding mag zijn om ook eens grote kwekers of zelfs wereldkampioenen aan het woord te laten, zodat ook zij hun kennis en ervaring delen met ons.

Met het bewaren van geheimen voor elkaar schieten we in onze sport niets op. Zeker als het vogels betreft, die in de natuur steeds zeldzamer worden. We moeten veel meer ervaringen delen, dit doet onze hobby veel meer goed. Onze vogelsport is op dit moment een beetje aan het vergrijzen. We willen jonge mensen, die ook in

onze hobby zijn geïnteresseerd. Dit lukt alleen maar, als we met z'n allen openstaan en eerlijke voorlichting geven. Alleen zo worden deze mensen gestimuleerd.

In dit artikel zijn een heleboel kleinigheden verteld, die voor mij een must zijn geworden om tot goede resultaten te komen. Ik weet, dat ik uiteraard ook niet met alles compleet kan zijn. Ik ben geen voedingsdeskundige, ook geen bioloog. Wat ik op papier gezet heb, is mijn ervaring, recht uit het hart, om onze zo geliefde vogelsport een steuntje in de rug te geven. Veel succes!

Louis Polane
Rijndijk 208
2331 AL Leiden
Tel. (071) 576 40 59

De redactie sluit zich van harte aan bij deze oproep en nodigt iedereen, die goede of slechte ervaringen heeft, waar andere vogelliefhebbers iets van kunnen leren, uit om deze ervaringen eens op schrift te stellen en op te sturen naar het bondsbureau. Bij voorbaat hartelijk dank!

GORBO bodembedekking

Denkt aan uw gezondheid

nieuw

Vogels houden betekende veel stof, veel schoonmaken en 'luchtjes'.
Nu dus niet meer!!

Corbo praktisch stofvrij, 100% natuurlijk
composteerbaar, lange gebruiksduur, absorbeert
tot 300%, vogels blijven op droge oppervlakte.
Ook ideaal in TT-kooien.

Verkrijgbaar bij uw dierspecialzaak.
Neem geen risico!

aanwezig TT-Breda

ESVE

postbus 10, 4740 AA Hoeven, tel. 0165-504488

DE ZWARTWANG ZEBRAVINK

De zwartwangmutatie is in vrij korte tijd erg populair geworden.

Al snel werd de zwartwang in meerdere mutatiecombinaties gekweekt.

Voor veel vogelliefhebbers is de zwartwang toch nog een vrij onbekende zebra-vink. Daarom nemen we in dit artikel deze mutatie eens nader onder de loep. We gaan in op de geschiedenis van de zwartwang en op de mutatiekenmerken. Vervolgens geven we beschrijvingen van enkele populaire mutatiecombinaties in de grijsserie.

Daarbij geven we ook enkele kweekaanwijzingen.

Geschiedenis

De zwartwang is een van de jongste mutaties bij de zebra-vinken. Deze mutatie werd begin 1984 aangetroffen in een dierenwinkel in Duitsland. De afwijkende kleur en tekening van deze vogel vielen op aan mevrouw Weiler, echtgenote van de eigenaar van deze zaak. Haar man, de heer Ernst Weiler, is vervolgens met deze vogel gaan kweken, samen met een andere vogelliefhebber, de heer Hans Gruber.

Deze eerste volle zwartwang was van een zeer behoorlijke kwaliteit. Het was een zwartwang grijze man met heel goed doorgekleurde zwarte wangen en zwarte flanken. Het dek was zeer helder grijs, terwijl het onderlijf nagenoeg wit was. Helaas waren genoemde kwekers meer gericht op de kwantiteit dan op de kwaliteit van de

zwartwang. Er werd voor de vermeerdering van deze kleurslag gebruik gemaakt van zebra-vinken van matige kwaliteit. Toen na enkele jaren de zwartwangen beschikbaar kwamen voor andere kwekers, hadden deze dan ook veel tekortkomingen. Niet alleen kleur en tekening, maar ook model en formaat moesten gericht verbeterd gaan worden.

In december 1986 wisten de eerste Nederlandse kwekers de hand te leggen op enkele zwartwangen. Dit waren Ton de Bruijn, Dick Offerman en Jan Wigmore. Zij stonden dus aan de basis van het bestand aan zwartwangen in Nederland. Maar van het begin af aan was er veel belangstelling voor deze nieuwigheid en het aantal kwekers, dat met de zwartwang aan het werk ging, groeide snel. Inmiddels heeft deze mutant zich een hechte

plaats binnen het zebra-vinkenbestand verworven en wordt hij ook al in vrij veel combinaties gekweekt.

Mutatiekenmerken

Bij de zwartwang heeft eumelanine de plaats ingenomen van phaeomelanine. Bij veel exemplaren zien we nog restanten phaeomelanine, vooral in de flank van de man. In Duitsland kweekte men daarom in eerste instantie twee varianten van de zwartwang: een met zwarte en een met kastanjebruine flanken. In Nederland is echter van het begin af aan gekozen voor alleen zwarte flanken. In zijn juiste uiterlijk mag deze mutant daarom geen oranjebruin meer laten zien. Wang en flank moeten zwart zijn en de basiskleur mag in het geheel geen bruine waas meer tonen.

Frappant is, dat de pop eveneens een

zwarte wang toont. Ook de jongen hebben, als zij het nest verlaten, al een zwarte wang. Uit kweekresultaten was al snel duidelijk geworden, dat we te maken hebben met een autosomaal recessief vererfende factor. Verbetering van deze mutant is daarvoor een vrij langdurige aangelegenheid.

Zwartwang grijs

De zwartwang grijs moet in zijn basiskleur van rug/vleugeldek diep grijs zijn, waarin geen restanten bruin meer zichtbaar mogen zijn. Het grijs krijgt zo een bijna blauwe gloed. De wang van zowel man als pop moet zwart zijn. De oogstreep vormt hiermee één geheel. Bij veel poppen is de achterzijde van de wang minder diep van kleur. Door selectie is dit element te verbeteren. De flank van de man moet zwart zijn, met regelmatige, ronde, witte stippen. Vooral in de beginjaren van deze kleurslag lieten veel mannen een flank zien, waar nog veel bruin in aanwezig was. Inmiddels is dit punt door een gerichte selectie sterk verbeterd, maar het blijft een punt van aandacht. Het onderlijf wordt, evenals bij de normaal grijze, als wit gevraagd. Ook in de overige punten komt de zwartwang grijs overeen met de gewone grijze.

Kweekaanwijzingen

We schreven hiervoor al, dat deze kleurslag vaak op het punt van **model en formaat** nog verbeterd moet worden. Dit doen we, door splitvogels te kweken via normaal grijzen. We hadden echter daarnaast gezien, dat ook de **zwartwangkenmerken** vaak verder verbeterd moeten worden. Dit lukt in principe weer het beste door zwartwangen gericht uit te zoeken en zwartwang aan zwartwang te paren. U als kweker moet uw vogels dus goed kennen en weten, wanneer u zwartwang maal zwartwang moet kweken en wanneer u weer gebruik moet maken van splitvogels. In de praktijk zal een zekere afwisseling hierin nodig zijn.

Wanneer we zwartwang maal grijs paren, zijn alle jongen grijs, split voor zwartwang. Deze splitjongen zijn heel vaak herkenbaar aan de oogstreep, die aan de wangzijde niet scherp is afgetekend, maar geleidelijk vervaagt. Paren we zo'n splitvogel aan een volle zwartwang, dan bestaat de helft van de jongen uit volle zwartwangen en de helft uit grijzen, split voor zwartwang.

Zwartwang bleekrug grijs

In een artikel in het ZebraPad (het clubblad van de Nederlandse Zebra-vinken Club) van april 1984 werd de

zwartwang door Hans Klören aan de Nederlandse liefhebbers voorgesteld. In dit artikel werd ook de mogelijkheid aangehaald om een fraai contrastrijke vogel te krijgen door de zwartwang te combineren met de bleekrug grijs. Dit artikel inspireerde de tekenaar Peter van Dijk en hij maakte een fraaie kleurenprent van het ideaalbeeld van deze nog niet bestaande combinatie. Deze prent stond afgebeeld in het oktobernummer (1984) van Onze Vogels.

Toen de zwartwang in Nederland beschikbaar kwam, zijn meerdere liefhebbers dan ook met deze mutatiecombinatie aan het werk gegaan. Zoals bij iedere nieuwe kleurslag kwamen er in eerste instantie veel tegenvallers voor, zeker in vergelijking met het ideaalbeeld van genoemde tekening. Toch zijn er inmiddels enkele kwekers in geslaagd om een of enkele vogels te kweken, die al vrij goed aan het ideaalbeeld beantwoorden.

De basiskleur van deze mutatiecombinatie is die van de bleekrug grijs. De kleur van het rug/vleugeldek mist daarbij echter, door het ontbreken van phaeomelanine, de bekende roomkleur. Het is daardoor zilvergrijs van kleur. De scheiding tussen nek en rug moet scherp zijn. De zwartwangmutatie geeft deze kleurslag vervolgens weer de zwarte wang en flank. De moeilijkheden zijn dezelfde die hiervoor ook beschreven zijn bij de zwartwang grijs. Het is lastig om een goed zwart doorgekleurde wang te bereiken die ook zijn volledige vorm heeft. Dit probleem doet zich bij de pop nog het sterkst voor. Verder is het niet eenvoudig om bij de man een goede

zwarte flank met witte stippen te realiseren. Vaak treffen we nog wat phaeomelanine in de flank aan.

Kweekaanwijzingen

Wanneer we deze combinatie nieuw opzetten, nemen we hiervoor bij voorkeur een goede bleekrug grijze man (die niet split is voor masker) en een zwartwang grijze pop. Selecteer deze pop vooral op een volledige en diep zwarte wangvlek. Om bij de nakweek inteelt te vermijden, is het goed om met meer koppels te starten, eventueel in samenwerking met andere kwekers. De jonge mannen uit de genoemde combinatie zijn grijs, split voor bleekrug en zwartwang, en de poppen zijn bleekrug grijs, split voor zwartwang. Paren we zo'n man en pop vervolgens aan elkaar, dan is één op de acht jongen, mannen zowel als poppen, de gewenste zwartwang bleekrug grijs.

Zwartwang masker grijs

De zwartwang masker grijs is een mutatiecombinatie, die velen aanspreekt. De tekening moet een scherp contrast laten zien met de basiskleur van de vogel. Deze basiskleur zou de kleur van de masker grijs moeten zijn. Echter, omdat het phaeomelanine uit de bevedering is verdwenen, is de roomkleur van de masker grijs niet haalbaar. Daarom is de eis voor de kleur van kop en rug/vleugeldek wit met een lichte, zilvergrijze waas. Uiteraard moet het onderlijf, zoals bij iedere masker, wit zijn. De tekening van deze zebra-vink moet zo zwart mogelijk zijn. Bij de mannen is dit in de staarttekening, borsttekening en ook

de wangvlek vrij goed te bereiken. Het moeilijkst bereikbaar is dit in de flank. De meeste mannen laten daar nog wel wat phaeomelanine zien. Zoals bij iedere zwartwang, moet ook de pop een zwarte wang tonen. Bij de pop is een volledige en goed zwart doorgekleurde wangvlek wat moeilijker bereikbaar dan bij de man. Net als bij de maskers grijs, zal het ook lastig zijn, poppen te kweken met een diepe, zwarte bloktekening op de staart. Daarom wordt deze ook als donker-grijs geaccepteerd.

Kweekaanwijzingen

Er zijn nog betrekkelijk weinig zebra-vinken in deze mutatiecombinatie. Om deze kleurslag te kweken, zullen we daarom vaak een paring van masker grijs en zwartwang grijs moeten opzetten. We nemen hiervoor een masker man en een zwartwang pop, beide van goede kwaliteit. De pop moet uit een lijn komen met een goede zwarte flank. Van de jongen uit deze paring (F1) zijn de poppen maskers, split voor zwartwang. De jonge mannen zijn grijs, split voor masker en zwartwang.

Er zijn nu twee mogelijkheden om verder te gaan. Als eerste kunnen we de beste van de jonge mannen terug-paren aan de moeder. Van de jongen uit deze paring (F2) is van de mannen 25 % zwartwang grijs; 25 % zwartwang grijs, split voor masker; 25 % grijs, split voor zwartwang en 25 % grijs, split voor zwartwang en masker. Van de jonge poppen is 25 % zwartwang grijs; 25 % grijs, split voor zwartwang; 25 % zwartwang masker grijs en 25 % masker grijs, split voor zwartwang.

Een andere mogelijke vervolparing is het, om een broer en een zus uit de F1 aan elkaar te paren. Van de jongen uit deze paring (F2) is één op de acht van zowel de mannen als de poppen een zwartwang masker grijs. Om voldoende bloedverversing te kunnen doorvoeren, is het raadzaam met een aantal kwekers gezamenlijk deze lijnen op te zetten, zodat vogels onderling uitgewisseld kunnen worden.

Tenslotte

De zwartwang is een opvallende mutatie. De man, de pop en ook de jongen tonen een opvallende, zwarte wang. Daarbij moet ook de flank van

de man zwart zijn, met daarop de bekende witte stippen. In veel gevallen zal echter de flank nog wat bruine phaeomelanine laten zien. Door een goede selectie bij de kweek moet dit euvel worden bestreden.

Van de zwartwangmutatie zijn de meest populaire combinaties die met grijs, bleekkrug grijs en masker grijs. Wanneer de kweek op de juiste wijze wordt opgezet, zijn hiermee al goede resultaten te bereiken. De beginnende kweker raden wij aan, voorlopig een keuze te maken uit de drie in dit artikel beschreven kleurslagen. In een later stadium zijn dan wellicht nog andere combinaties mogelijk.

Tekst: TC/NZC

Foto's: Ton de Bruijn.

Bij de foto's:

1. Zwartwang bleekkrug grijs. Tekening Peter van Dijk. Onze Vogels 1984/461 boven.
2. 1-0 Zwartwang grijs. De zwarte kleur van wang en flank van deze man is bijzonder goed. De stippen in de flank vallen helaas wat weg.
3. 1-0 Zwartwang bleekkrug grijs. Kleur en tekening van deze man zijn zeer fraai. De vogel had echter wat geblokter van model moeten zijn.
4. 1-1 Zwartwang masker grijs. Van met name de pop zijn model en formaat zeer goed. Helaas is de wang niet compleet zwart. Kleur en tekening van de man zijn goed, gemeten naar de huidige mogelijkheden. De kleurdiepte van de flank moet echter nog verbeterd worden.

DE KAAPSE BAARDVOGEL

Een vruchteneter uit Afrika.

Tekst en foto: Cyril Laubscher (alle rechten voorbehouden).

Baardvogels vormen een opzichtige familie van hoofdzakelijk vruchtenetende vogels, met een verspreidingsgebied vanaf Zuid-Afrika door heel Afrika en Azië. De grootste concentratie bevindt zich in Afrika, waar meer dan de helft van de 81 soorten hun leefgebied hebben.

De 18 cm grote Kaapse baardvogel (*Tricholaema leucomelas*) uit Zuid-Afrika is gemakkelijk te herkennen, vanwege zijn middelmatige grootte en zijn snelle en directe manier van vliegen. Hij kent vier ondersoorten, met geringe onderlinge verschillen. Het zijn aantrekkelijke vogels, met een rood voorhoofd en een gele oogstreep, die mooi afsteken tegen een zwart met geel getekende rug en een lichtgekleurd onderlichaam, hoewel ze niet zo prachtig van kleur zijn als sommige andere baardvogels. Jonge vogels missen het rood op het voorhoofd. Er is geen zichtbaar uiterlijk verschil tussen de geslachten.

Bij de Afrikaans sprekende bevolking van Zuid-Afrika staat de vogel bekend als de "Bonte houtkapper". Het verspreidingsgebied van de Kaapse baardvogel strekt zich uit vanuit Zuid-Afrika in noordelijke richting tot Namibië en Angola, en in oostelijke richting via Botswana tot Zimbabwe. Ze komen algemeen voor in de drogere sa-

vannegebieden, waar hun luide, nasale roep "pehp, pehp, pehp" (klinkend als een speelgoedtrompetje) duidelijk en onmiskenbaar aangeeft, dat ze aanwezig zijn, ook al worden ze misschien niet gezien. Als ze broeden, wordt een zachte roep gehoord, die klinkt als "hoep, hoep, hoep", de roep van de Hop. Daarnaast hebben ze ook nog een alarmroep.

Het verspreidingsgebied van de Kaapse baardvogel is de laatste 20 jaren aanzienlijk uitgebreid, wat hoofdzakelijk te danken is aan de aanplant en de aanzienlijke uitbreiding van buitenlandse bomen, waardoor een grotere variëteit aan geschikte nestgelegenheden is ontstaan, evenals een uitbreiding van het voedselaanbod. Kaapse baardvogels worden soms gezien in stedelijke tuinen en parken, waar ze zelfs incidenteel broeden. Toch zijn ze betrekkelijk schuw en zenuwachtig, vergeleken met de grotere Levallant's of Kuifbaardvogel (*Trachyphonus vaillantii*).

In de vrije natuur maken Kaapse baardvogels een nestholte in een dode of afstervende zachte stam of een kleine boomstronk, soms slechts één meter boven de grond. De korte, krachtige en zware snavel is alleen geschikt voor het weghalen van zacht hout - anders dan de rechte en puntige snavel van de Specht, die bijna alle houtsoorten kan weghakken. In een vogelverblijf zullen ze een dode of afstervende stam met een doorsnee van ongeveer 20 cm accepteren als nestgelegenheid. Plaats de stam 1 tot 2 meter hoog, ofwel verticaal of schuin omhoog in een hoek van maximaal 30 graden. Als de nestholte een-

maal gereed is, zullen er twee tot vier witte eieren worden gelegd, die na 14 - 15 dagen uitkomen. De jongen vliegen uit na 35 dagen, wat vrij lang is voor een vogel van dit formaat.

Tijdens de broedperiode kan de vogel langdurig bangelijk zitten kijken in het toegangsgat naar de nestholte. Bij het minste teken van mogelijk gevaar duikt hij dan de nestkamer in. De Kleine honingspeurder (*Indicator minor*) kan optreden als parasiet. In dat geval worden de jonge baardvogels doodgebeten door de jongen van de Kleine honingspeurder.

Kaapse baardvogels consumeren grote hoeveelheden bessen van de maretak. Een maretak (vogellijm) is een boomparasiet en baardvogels helpen bij de verspreiding hiervan door het eten van de maretakzaden, die in de bessen zitten. Na het eten van de bessen, poetst de vogel zijn snavel aan een tak; er worden dan ook altijd plakkerige maretakzaden aangetroffen op takken, die vaak worden gebruikt door Kaapse baardvogels.

Toen ik me gereedmaakte om de Kaapse baardvogel te fotograferen in het wild, wilde ik plaatjes schieten van oudevogels, die bezig waren met het brengen van wilde vruchten of bessen naar hun jongen. Hierbij had ik zeer veel geduld nodig, maar zoals u ziet, werd aan mijn wens voldaan, want op de foto is duidelijk te zien, hoe de vogel in zijn snavel natuurlijke vruchten (de soort is mij niet bekend) aan draagt naar het nest, om de daar aanwezige jongen te voeden.

De Kaapse baardvogel is een popu-

laire, maar moeilijk verkrijgbare voliërevogel. Als hij eenmaal goed is geacclimatiseerd, zal hij zich spoedig thuisvoelen in een vogelverblijf. Het is een gemakkelijk te houden en geharde vogel, die een menu vereist dat hoofdzakelijk bestaat uit vruchten en bessen, aangevuld met een insectenmengeling om de vogels goed gezond te houden. Ik adviseer u tevens, dagelijks 6 tot 10 meelwormen per vogel te verstrekken. Kleine, jonge wand-

lende takken en bidsprinkhanen tussen 10 en 25 mm lengte, zullen met huid en haar door de Kaapse baardvogel worden verslonden en zijn van onschatbare waarde als er jongen in het nest zijn.

Als zich eenmaal een goed koppel heeft gevormd, zal het in een vogelverblijf op een gegeven moment overgaan tot het maken van een nest en gaan broeden. Levend voer, in grote variatie, is noodzakelijk, wil men de

jongen groot krijgen.

Naschrift van de redactie:

Daar onze vogelfotograaf Cyril Laubscher enige maanden in Zuid-Afrika zal verblijven, om daar te herstellen van een operatie, zult u in januari en februari de rubriek "Cyril's keuze" helaas moeten missen. In maart hopen wij echter deze zeer bijzondere serie weer te vervolgen.

De
sel

Het mirakel van de WALLACE Hangparkiet

door Toine Verhoeven, A.T.C.Tilburg Foto's: Cees Scholtz

Er zullen maar weinig mensen zijn, die van het bestaan van het Wallace hangparkietje afweten en nog minder mensen zullen dit vogeltje ooit in levenden lijve hebben gezien. Omdat dit vogeltje zo zeldzaam is, ga ik twijfelen aan de juistheid van van mijn determinatie. In "Parrots of the World" blijkt de Wallace parkiet een groot raadsel. In de eerste uitgave wordt gewag gemaakt door de missionaris Fr.Verheijen. Tevens zijn secundanten tijdens hun missie naarstig op zoek gegaan naar de verblijfplaats van deze hangparkietjes op Floris, een klein eiland in de Indonesische Archipel. Het onderzoek strekte zich voornamelijk uit over het westelijk deel van het eiland. Het zou bevreemding wekken, indien ze wel in het oostelijk deel van het eiland bij de bevolking bekend zouden zijn, zonder dat men daar in het westelijk deel van op de hoogte was.

De tekening in de eerdere uitgave van "Parrots" laat een staart zien, die een vrij donkere rand vertoont, tegen het zwart aan. In de latere uitgave is diezelfde kleur meer groen aangegeven. Dat is ook duidelijk te zien op de foto. Laag in de nek bevindt zich een lichtgekleurde, geel-oranje vlek. Een duidelijk kenmerk van de Wallace parkiet. In de

derde editie van "Parrots" zijn de gegevens van andere onderzoekers opgenomen, zoals W.H.Timmis van Chester Zoo uit Engeland en pater Erwin Schmutz in een scriptie van Bishop in 1987. Vrij recent dus. Maar ook zij komen tot de conclusie, dat de Wallace parkiet een uiterst zeldzaam dier is. Hij behoort met recht tot een van de meest mysterieuze vogels onder de hangparkieten.

Helaas kan ik u hem niet laten zien, omdat kort na het maken van de foto's de vogels zijn gestolen. Wij weten bijna zeker, wie de vogels uit hun kooi heeft gehaald, maar daar kom je net een moment te laat achter. Een heldere en zekere aanwijzing laten de foto's zien.

Geen mens in Nederland heeft deze vogels, naar mijn weten, in zijn volière. Wanneer iemand deze vogel ergens tegenkomt, zou ik het zeer op prijs stellen, indien hij/zij mij een seintje zou kunnen geven. Het adres is: A.T.C.Tilburg, tel. 013-560999. Bij terugbezorging kan hij of zij op een vergoeding rekenen.

Beide foto's zijn genomen door Cees Scholtz bij A.T.C.Tilburg.

Belevenissen in en rond de volière

In november 1994 liepen we gezellig rond op de vogelmarkt in Boskoop, toen ik daar tussen een hele partij vuurvinkjes een stelletje Puntastrildes ontdekte. Na wat heen en weer gepraat met de verkoper, mocht ik ze zelf uitvangen, omdat hij vond, dat het verschil te gering was om ze er zelf uit te halen.

Maar alles, wat ik bij het vangen liet ontsnappen, was ook voor mijn rekening, werd mij te verstaan gegeven. Al redelijk snel had ik de "puntjes" te pakken, terwijl ik geen vogeltje had laten vliegen.

De prijs was redelijk, dus de koop was snel gesloten. Zodoende was ik in het bezit van een nieuwe aanwinst.

Thuisgekomen, heb ik eerst de boeken er maar eens op nageslagen, om uit te zoeken, wat het nu precies waren. Het bleken er twee te zijn van de nominaatvorm, die leven in Gambia en Kameroen tot in Centraal Afrika. Ze bewonen daar de droge gebieden, maar schijnen ook voor te komen in de dorpen. Ze lijken veel op de gewone vuurvink, maar geven in hun geheel een wat grijzere indruk. Het ruggedeelte

en vooral de onderstaartdekveren zijn duidelijk grijzer dan bij de vuurvink en de witte stippen op de borst, die over de hele breedte voorkomen, zijn aan de bovenkant zwart afgezet.

Het popje is ongeveer hetzelfde getekend als het mannetje, maar is in het geheel wat fietsier en dofser van kleur, zodat het verschil toch vrij duidelijk te zien is.

Deze vogeltjes zette ik begin april samen in een vluchtje van ongeveer 200 cm hoog, 125 cm diep en 80 cm breed. De helft van de bodem aan de achterkant is een soort plantenbak met een paar conifeertjes en wat riet. Tegen de achterwand zijn nog flink wat bossen brem en ander groen aangebracht, zodat ze nestgelegenheid genoeg hadden.

Nadat ze ongeveer een week de omgeving hadden verkend, begonnen ze met nestelen. Dat bleek later niet meer dan een slaapnestje te zijn, want het werd niet meer dan een bodempje, waar ze vooral 's nachts op verbleven.

Maar kort daarna miste ik steeds het verstrekte nestmateriaal. Zelfs verse muur en grashalmen verdwenen. Ik kon de eerste dagen niet ontdekken, waar ze het heenbrachten. Toen ik dat wel doorhad, hadden ze al een keurig nestje met twee eieren erin.

Het nestje was gemaakt op een hoogte van ongeveer 40 cm. Het was wat aan de kleine kant, maar wel goed verscholen. Het nestje had maar een korte insluipgang van ongeveer 6 cm.

Het legsel werd uitgebreid tot 4 stuks, waarna op 14 april met broeden werd begonnen.

Het broeden werd voor driekwart gedeelte door het popje gedaan. Dat gebeurde trouwens heel vast, want als ik voor het voeren of de schoonmaak in de vlucht moest zijn, dan werd het nest niet verlaten.

Aleen bij het wisselen van de wacht waren ze beide enkele minuten van het nest, zodat ik mooi de gelegenheid kreeg tot nestcontrole. Zo'n controle deed ik op 20 april, om te kijken, hoeveel eieren er bevrucht waren. Dat viel tegen, want van de vier eieren waren er twee verdwenen en van de twee overgebleven eieren was er slechts één bevrucht.

Op 26 april was er toch een jonge puntastrilde. Een heel klein diertje met wat grijsachtig dons. Het voer dat verstrekt werd, was een goede

zaadmengeling voor astrildes, plus trosgierst, gekiemd zaad met eivoer en fijngesneden muur. Verder kregen ze watervlooiën (Dafnia's), de fijnere graszaden (*Poa annua*) en de aanverwante soorten, buffalowormen en gesneden pinky-maden.

De grote puntastrildes die ik heb, zijn van de nominaatvorm *lagonostriata nitidula nitidula*. Ze zijn inderdaad wat groter dan de hierboven genoemde vogeltjes. De tekening lijkt ook veel op die van hun kleinere soortgenoot. Behalve de afmeting zijn er nog wel enkele kleine verschillen. Zo is de grote puntastrilde op zijn rug meer bruin en is de buikzijde meer grijsbruin. Maar het grootste verschil zit in de onderstaartdekveren: die zijn licht crème en scherper afgetekend dan de grijze veertjes van de kleinere soort, waarvan de kleur bovendien vloeiend overloopt in de buikkleur.

Het popje van de grote puntastrilde is net als bij de kleine een wat fletsere uitgave van het mannetje.

Nadat ik dit spannetje ook in een apart vluchtje gehuisvest had, ging het eveneens rap aan de gang. Binnen een week was het nest gereed; dit was echt een stevige bol van kokosvezel, uitgelopen sisaltouw en wat fijne grashalmen. Het nest had een insluipgang van wel 15 cm.

Om nestcontrole mogelijk te maken, heb ik de achterkant van het nest opengeknipt, om het inwendige te kunnen inspecteren.

Ze zaten veertien dagen bij elkaar, toen het eerste ei er was. Na zeven dagen controleerde ik opnieuw en op die zevende dag waren er ook zeven eieren. Dat zag er dus goed uit (dacht ik), maar wie schetst mijn verbazing, toen er na veertien dagen ook veertien eieren waren, terwijl het toch voor 100% zeker een span was.

Van de veertien eieren heb ik er acht weggehaald, want zes stuks was volgens mij wel voldoende. Na deze ingreep had ik het idee, dat er rustig gebroed werd, maar niets bleek minder waar, want tijdens een controle zeven dagen later bleken er weer 13 eieren te zijn. Dat leek me welletjes, dus heb ik het popje apart gezet in een kleinere kool. Ook dat maakte voor dit beestje niets uit, want toen ze daar zo afgezonderd zat, kon ik gewoon elke dag een ei rapen.

Van legnood of dikzitten was helemaal niets te merken. Dat heeft ze volgehouden, tot ze 41 eieren had gelegd, zonder ook maar één dag te sloffen. Toen legde ze van pure uitputting het loodje.

Dit heb ik, in de 40 jaar dat ik vogels houd, nog nooit meegemaakt. Daarom vraag ik aan diegenen, die soortgelijke ervaringen hebben gehad en die misschien weten wat er tegen te doen is, of ze met mij contact op zouden willen nemen.

In 1993 kwam ik in het bezit van 2 blauwgrijze zwartstaartjes (*Estrilda perreini perreini*). Bij de aankoop werd mij verteld, dat het waarschijnlijk wel een span was, hoewel ik geen verschil in kleur of tekening kon ontdekken. Eén van de twee, die wat veertjes in de nek miste, moest zeker een popje zijn, want die had reeds eieren gelegd.

Bij de blauwgrijze zwartstaartjes, die veel op de blauwgrijze roodstaartjes lijken, zijn toch wel enkele verschillen te ontdekken. De li-

chaamskleur komt erg veel overeen. De kleur van de staart is van de benaming af te leiden, maar de staart van de blauwgrijze zwartstaart is wel wat langer en smaller dan bij de blauwgrijze roodstaart. De snavel, die bij het blauwgrijze roodstaartje zwart is, is bij het blauwgrijze zwartstaartje leigrijs met zwarte snijkanten. Verder heeft het zwartstaartje een klein zwart kinvlekje en mist het de stiptekening op de flanken van het roodstaartje.

Deze blauwgrijze zwartstaartjes zijn bijzonder elegante vogeltjes, maar ze zijn ook vrij zeldzaam. Hoe zeldzaam, bleek wel toen ik probeerde, er een man bij te vinden. De twee die ik in mijn bezit heb, hadden namelijk een keurig nest gemaakt, waar na vijf dagen 9 eieren in lagen. Het waren dus twee poppen. Na veel handelaren en importeurs te hebben gebeld, wat overigens geen resultaat opleverde, heb ik een advertentie laten plaatsen in *Onze Vogels*, om zo in contact te komen met mogelijke andere eigenaren van deze vogeltjes. Dat leverde een goed contact op met de heer Van Mil uit Vierlingsbeek. Deze liefhebber had een span in zijn bezit, waarvan er helaas één was doodgegaan. De overblijvende kon ik voor een zacht prijsje overnemen. Helaas bleek later, dat ik nu in het bezit was van drie popjes en verder was er nergens een zwart-

staartje te vinden.

Om toch ooit nog eens zwartstaartjes te kweken, heb ik toen een popje zwartstaart gekoppeld aan een mannetje roodstaart. Dit E.K. roodstaartje kon ik belangeloos lenen van de heer Van Trigt uit Zevenhoven.

Al snel begonnen ze zich als een echt span te gedragen, wat ook resulteerde in een nest met 3 eieren, welke helaas onbevruucht bleken te zijn. Het volgende legsel bestond uit 4 eieren, waarvan er 2 bevrucht waren. Er kwam er maar één van uit. Dat ene vogeltje groeide voorspoedig op, zo vlot zelfs, dat ik te laat was met ringen.

Als opfokvoer kregen ze halfrijpe graszaden van allerlei soorten, witte muggelarven, maden van de fruitvlieg, eivoer en gekiemd zaad. Op dit voer is deze eenling uitgegroeid tot een prachtig vogeltje, dat van beide ouders wat heeft meegekregen. De snavel, de kinvlek en de lange staart van ma, de flankstippen en het rood op de staart van pa.

Terwijl ik dit schrijf, liggen er weer twee jonge bastaardjes in hetzelfde nest, die reeds 17 dagen oud zijn. Nu maar hopen, dat er een mannetje bij is, dat ik dan terug kan zetten op een zwartstaart popje, om zodoende het zwartstaartje weer terug te kweken.

Over het algemeen ben ik er niet zo voor om zomaar wat bastaarden te

kweken, maar om op deze manier een soort er weer bovenop te krijgen, door een paar jaar gericht te kweken, vind ik één van de mooie kanten van onze hobby. En mocht dit inderdaad lukken, dan zal ik dat middels ons bondsblad zeker laten weten.

Bij de foto's:

1. Kleine puntastrilde.
 - 2 en 3. Grote puntastrilde.
 4. Zwartstaart loodgrijze roodstaart.
- Alle foto's zijn genomen bij de heer Kraan.